

A MAG APOTEÓZISA

Képzőművészeti alkotások a Magyar Agrár-
és Élettudományi Egyetem képzési helyein

A MAG APOTEÓZISA

Képzőművészeti alkotások a Magyar Agrár-
és Élettudományi Egyetem képzési helyein

A MAG APOTEÓZISA

Képzőművészeti alkotások a Magyar Agrár-
és Élettudományi Egyetem képzési helyein

A kötetet szerkesztette és az összekötő szöveget írta: L. Simon László

Fotográfiák: Snoj Péter

A kötet fényképfelvételeit többségükben Snoj Péter készítette.
Néhány kép elkészítésében Budai-Koncz Mercédesz és Szakács Sándor voltak a segítségére.

Tipográfia: Arany Imre

© Kiadó, 2026
© Szerkesztő, 2026
© Fotográfusok, 2026

Tartalom

Köszöntő (Csányi Sándor és Gyuricza Csaba)	7
Szent István Campus, Gödöllő	9
Budai Campus, Budapest	77
Georgikon Campus, Keszthely	107
Kaposvári Campus, Kaposvár	133
Szarvasi Képzési Hely, Szarvas	155
Károly Róbert Campus, Gyöngyös	185
A szerkesztő utószava (L. Simon László)	209
Névmutató	
A kötetben ábrázolt személyek	211
A kötetben közzétett művek alkotói	211

Köszöntő

Vannak pillanatok egy intézmény életében, amikor a számvetés nem pusztán visszatekintés, hanem önmeghatározás. Amikor a jelen kérdéseire csak a múlt felől lehet hiteles választ adni, és amikor az emlékezés nem lezár, hanem megerősít. A Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem megalakulásának ötödik évfordulója ilyen pillanat. E jubileumi kötet e szellemiség jegyében született.

Egy egyetem több mint oktatási és kutatási helyszín. Egy egyetem szellemi tér, amelyben nemzedékek tudása, felelőssége és hite rétegződik egymásra. Kampuszaink szobrai, emlékművei és kulturális értékei ennek a folytonosságnak a látható jelei. Anyagba formált gondolatok, amelyek túlélnek korszakokat, és csendes állandóságukkal emlékeztetnek arra, hogy a tudás szolgálat, az alkotás pedig felelősség.

Nem véletlen, hogy e könyv címadó műve Amerigo Tottól *A mag apoteózisa*. A mag az élet kezdete, a jövő ígérete, az időn átívelő folytonosság jelképe. Tot alkotása egyszerre hordozza az egyetemes emberi tapasztalatot és a magyar szellemi hagyomány mélységét. Az agrár-felsőoktatás lényegét sűríti magába: azt a hitet, hogy a gondosan elvetett tudás termést hoz – nemcsak a földeken, hanem a közösség egészében is.

A kötetben bemutatott műalkotások nem elszigetelt értékek, több mint két évszázados történet tanúi, amelyben a magyar agrár-felsőoktatás mindig a nemzet jövőjéért vállalt felelősséget. Professzorok, kutatók, gazdálkodók és hallgatók generációi formálták azt a tudásközösséget, amelynek örökségét ma a MATE egységben, mégis sokszínűen hordozza tovább Gödöllőn, Budapesten, Kaposvárott, Keszthelyen, Gyöngyösön és Szarvason.

E jubileumi könyv szellemi egységének megteremtésére L. Simon László József Attila-díjas író, a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagját kértük fel, aki művelődéstörténeti érzékenységgel és irodalmi igénnyel kapcsolja össze a művészi alkotásokat az agrár-felsőoktatás történetével. A kötet képi világát meghatározó fotókat *Snoj Péter*, a MATE kommunikációs munkatársa készítette, aki képein nemcsak megmutatja, hanem értelmezi is e művek jelenlétét az egyetemi terekben.

Az öt évvel ezelőtt létrejött Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem nem megszakította, hanem egyesítette a hagyományokat. Az integráció a közös jövő vállalása volt: annak felismerése, hogy a magyar agrárium előtt álló kihívásokra csak egységes tudásbázissal, közös felelősséggel és hosszú távú gondolkodással adhatók válaszok. E kötet ennek a folyamatnak egyszerre lenyomata és jelképe.

Hisszük, hogy az agrártudomány nem választható el a kultúrától. A földdel való munka, az élet tisztelete, a teremtett világ iránti felelősség mind olyan értékek, amelyek a művészet nyelvén is megszólalnak. Ahol tudás és szépség találkozik, ott születik meg az a minőség, amely nemzedékeket képes megszólítani és jövőt építeni.

Kívánjuk, hogy e jubileumi kötet lapjait forgatva az olvasó felismerje: a MATE nem csupán intézmény, hanem élő örökség. Olyan mag, amelyet elődeink vetettek el, amelyet a jelen gondoz felelősséggel, és amelyből a jövő magyar agráriuma sarjad ki.

Gödöllő, 2026 januárja

Csányi Sándor
elnök, MATE Alapítvány

Gyuricza Csaba
rektor, MATE

Szent István Campus

G Ö D Ö L L Ő

Róna József: Kálmán herceg (1931)

Róna József (1861–1939) bronzból készült lovas szobra Árpád-házi Kálmán herceget (1208–1241) ábrázolja. A művet 1931. szeptember 27-én állították fel az akkori premontrei rendház előtt. Kálmán a jászói monostorukat építő premontrei szerzeteseket birtok- és pénzadományokkal segítette meg, illetve a gödöllői intézmény létrehozása is részben ezen birtokok jövedelméből vált lehetségessé, ezért került a rendház elé a szobra. Kálmán a muhi csatában szerzett sérüléseibe halt bele, ezért látható a szobor talapzatának két oldalán a muhi csatában elesett Ugrin kalocsai érsek és Montreáli Jakab, templomos lovagrendi nagymester portréja. A látványos kő talapzatot Szűcs László (1954–2021) restaurátorművész 2004-ben újíttatta meg.

Madarassy Walter: Növénytermesztés (1955)

A sokoldalú szobrász- és éremművész Madarassy Walter (1909–1994) alkotása az egyetem mellett épült középső lakóépület északi falán található. A házat a 2010-es évek közepén felújították, s a domborművet restaurálták. Sajnos a rákent fehér festék elfedi az eredeti kő finomságait. A kezében metszőollót tartó fiatalember miatt inkább kertészeti tevékenységre asszociálnánk, de a helyiek egy növénytermesztő férfi portréjaként tartják számon Madarassy alkotását. Ezt azzal is indokolják, hogy az épület másik oldalán Cserhádi Sándornak (1852–1909), a növénytermesztéstan tanárának portréja látható.

Madarassy Walter: Cserhádi Sándor (1955)

Madarassy Walter (1909–1994) alkotása az egyetem mellett épült középső lakóépület déli falán található. Alanya, Cserhádi Sándor (1852–1909) mezőgazdasági szakíró, a növénytermesztéstan tanára nem állt közvetlen kapcsolatban Gödöllővel, de szakterületén a legkiválóbbak közé tartozott, ezért is kerülhetett fel a portréja.

Borsos Miklós: Arion (1958)

Az elmúlt évszázad egyik legnagyobb magyar szobrásza és éremművésze, Borsos Miklós (1906–1990) alkotása az egyetem víztornyának bejárata fölött látható. A torony az ötvenes években Jánossy György és Czebe István építész tervei alapján épült. Borsos domborított rézlemezéből készült műve azt az ókori görög legendát ábrázolja, amely Arion csodálatos megmeneküléséről szól. Arion (vagy Arión) leszboszi költő Kr. e. VII-VI. században élt. Tótfalusi István *Ki kicsoda az antik mítoszokban* című kötetében Hérodotosz nyomán leírja: Arión „egyszer Szicíliában egy dalosverseny alkalmával nagy sikert aratott, sok kincssel halmozták el. Hajón tért vissza Korinthuszba, de a kapzsi tengerészek a tengerbe vetették, hogy kincseit megkaparinthassák. Annyit megengedtek neki, hogy előbb még a hajó orrán állva egy dalt énekeljen. A dalra delfinek gyűltek köréje, a vízben pedig hátukra vették, s partra tették Korinthuszban. Nemsokára a hajósok is megérkeztek, s Periandrosz kérdésére azt mondták, – jó egészségben látták Szicíliában. Ekkor áldozatuk előlépett, s a király kivégeztette a bűnösöket; Zeusz az életmentő delfint csillagképnek az égboltra emelte.”

A víztoronynál csillagképeket ábrázoló jelzőkövek is vannak, amelyek 1962-ben kerültek a helyükre.

Molnár László: Kos

Nagy Géza: Bika

Molnár László: Ikek

Molnár László: Mérleg

Molnár László: Skorpió

Nagy Géza: Nyilas

Nagy Géza – Molnár László: Állatövi csillagképek (1962)

A víztoronynál található csillagképeket két szobrász készítette, s 1962-ben kerültek a helyükre. Nagy Géza (1921–2003) szobrászművész volt a *Bika*, a *Rák*, az *Oroszlán*, a *Nyilas*, a *Vízöntő*, és a *Halak* megformázója. Nagy Géza a tanulmányait Medgyessy Ferenc műtermében kezdte, majd 1939 és 1944 között a Magyar Képzőművészeti Főiskolában Sidló Ferenc tanítványa volt. 1957-től a Várbazárban lévő műtermében dolgozott. Köztéri szobrokat, kispasztikákat és érmekeket készített.

Nagy Géza: Rák

Nagy Géza: Oroszlán

Molnár László: Szűz

Molnár László: Bak

Nagy Géza: Vízöntő

Nagy Géza: Halak

A Kos, az Ikrek, a Szűz, a Mérleg, a Bak és a Skorpió Molnár László (1913–?) munkái. Molnár Lászlóról keveset tudunk, de az érdekes, hogy 1953-ban ő készítette azt a 0 km kő című kőszobrot a fővárosi Clark Ádám térre, amelyen egy munkásalak (vélelmeshetően autószerelő) állt, a lábánál egy kocsikerékkel, amely egyben a nulla számot is jelképezte. ennek a helyére került 1975-ben annak a Borsos Miklósnak a ma is látható szobra, aki a víztorony réz domborművét is jegyzi.

Borics Pál: Bika (1966)

Borics Pál (1908–1969) elsősorban kőszobrász volt. Ezt a mészkő szobrát az egyetem állattenyésztési kísérleti részének kis terén állították fel. Losonci Miklós a Pest Megyei Hírlap 1972. március 5-i számában megemlíti, hogy Borics növendék bikája „a Megtermékenyítő Állomás elé került. A haraszi mészkőből faragott plasztikai összegezésben a szerelmi dühre hangolódott állat támadása motoz. Most moccanatlan, konokul megkötöti magát, teste sértetlen tömb, csak a nyakán gyűrűzik a bőr árkos ráncokká. Állapota átmeneti, tegnap még borjú, holnap tehenek uralkodó királya, ezt jelzi a büszke megtorpanás, a leszegett fej külön törvénye.”

Antal Károly: Ifjúság (1966)

A budapesti Szabadság téren 1945-ben felállított Szovjet hősi emlékmű alkotójaként híressé vált Kossuth-díjas Antal Károly (1909–1994) *Ifjúság* című alkotása az egyetemi kollégium bejáratánál áll. A két csinos, formás, mezítelen leány ábrázolásakor az alkotó – meglepő módon – mellőzte a szocreál durva női idomait és vaskos testrészeit.

Pátzay Pál: Nyisztor György (1969)

A Kossuth-díjas Pátzay Pál (1896–1979) a huszadik század egyik legformátumosabb magyar szobrásza volt, aki a szocializmus időszakában a politikai megrendelések elől sem tért ki. Az egyetem 1969-ben átadott új kollégiumát akkor Nyisztor Györgyről (1869–1956), a Tanácsköztársaság földművelésügyi népbiztosáról nevezték el, ezért áll ott a mellszobra. A rendszerváltás után a talapzatról levésték a dicstelen kommünre utaló feliratot. A Népszabadság, 1969. november 2-i számában ez olvasható: „Pátzay arra törekedett, hogy a markáns vonásokban tükrözze a forradalmi lelkület bölcs elszántságát, a veszélyeket vállaló bátorságban a derűs józanságot, azt a szikár méltóságot, mely átsüt a tekinteten. Összetett arc Pátzay Pál Nyisztor Györgyről alkotott képmása, szoborban akarja átnyújtani az utókornak nemcsak a külső ábrázolatot, hanem a teljes embert, jellemét, élethivatását.”

Kiss István: Élet (1977)

A magyar hagyományban a búzát gyakran egyszerűen csak életnek nevezték, mivel ez a legfontosabb táplálékunk, a kenyér alapja. A búza ezért az élet, a megújulás, a gondviselés és az örök körforgás ősi szimbóluma, miként a belőle készített kenyeret is évezredek óta az élet, a bőség, a termékenység szimbólumának tartják. Kiss István (1927–1997) szobrászművész búzakalászt ábrázoló impozáns alkotását 1977. december 2-án avatták fel az egyetem új épülete előtt. Az eredetileg zöld patinájú rézből készült szobrot 2025-ben megtisztították, restaurálták, s barnás patinát kapott.

Varga Zoltán Zsolt: Három generáció (1999)

Varga Zoltán Zsolt (1962–) szobrász, restaurátor bronz alkotásának kő talapzatán az alábbi felirat olvasható: „Az FVM Műszaki Intézet 130. évfordulójára 1999”. A mű az agrárkutatás három egymásra épülő nemzedékét jeleníti meg absztrakt módon, de mégis csak egy növény formáját sejtetve. A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium Műszaki Intézete a magyar mezőgazdasági gépészet, gépesítéstechnika és műszaki fejlesztés meghatározó kutatóintézete volt. Az intézet jogelődje az 1869-ben alapított Magyar Királyi Mezőgazdasági Gép-kísérleti Intézet volt. Az évtizedek során több néven működött, a MATE-ba való integrálása előtt Nemzeti Agrár-kutatói és Innovációs Központ (NAIK) néven.

Lantos Györgyi: Mitterpacher Lajos (2023)

Lantos Györgyi (1953–) két év leforgása alatt négy bronz mellszobrot készített az egyetemi kampusz parkjába. A második Mitterpacher Lajos (1734–1814) jezsuita szerzetest, egyetemi tanárt, az agrártudományok hazai úttörőjét ábrázolja. Mitterpacher a mezőgazdaságtan egész rendszerét az *Elementa rei rusticae* című háromkötetes nagy munkájában fejtette ki. A talajművelés részletes ismertetése mellett a növény-morfológia, a növénytermesztés, a szőlészet és a kertészet és az állattenyésztés, sőt a gyógyászat is helyet kapott benne, pótlólag kidolgozott 3. kötetében pedig az ipari növények termesztésével és azok feldolgozásával foglalkozik. A mű valójában egyetemi előadásainak részletes leírása volt.

Lantos Györgyi: Dimény Imre (2022)

A csongrádi szobrászművész, Lantos Györgyi (1953–) két év leforgása alatt négy bronz mellszobrot készített az egyetemi kampusz parkjába. Az első Dimény Imre (1922–2017) egykori földművelésügyi és élelmiszerügyi miniszter, a MATE egyik jogelődje, a Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem volt rektora, Széchenyi-díjas akadémikus születésének 100. évfordulóján leplezték le.

Lantos Györgyi: Tessedik Sámuel (2023)

A csongrádi szobrászművész, Lantos Györgyi (1953–) harmadik szobra a gödöllői kampusz parkjában Tessedik Sámuel (1742–1820) evangélikus lelkésznek, tudósnak, agrárpolihisztornak állít emléket. Tessedik Sámuel a tudományok széles körét képviselte: templomot és iskolát épített, komplex mezőgazdasági elméleti és gyakorlati tudást biztosított növendékeinek, továbbá sokat tett Szarvas város oktatásáért. Tessedik kidolgozta a szikések megjavításának módszerét, Szarvas lakóival megismertette a kor legkorszerűbb földművelési technikáit. Sokat tett az akác meghonosításáért, valamint az alföldi futóhomok megkötéséért.

Lantos Györgyi: Stefanovits Pál (2024)

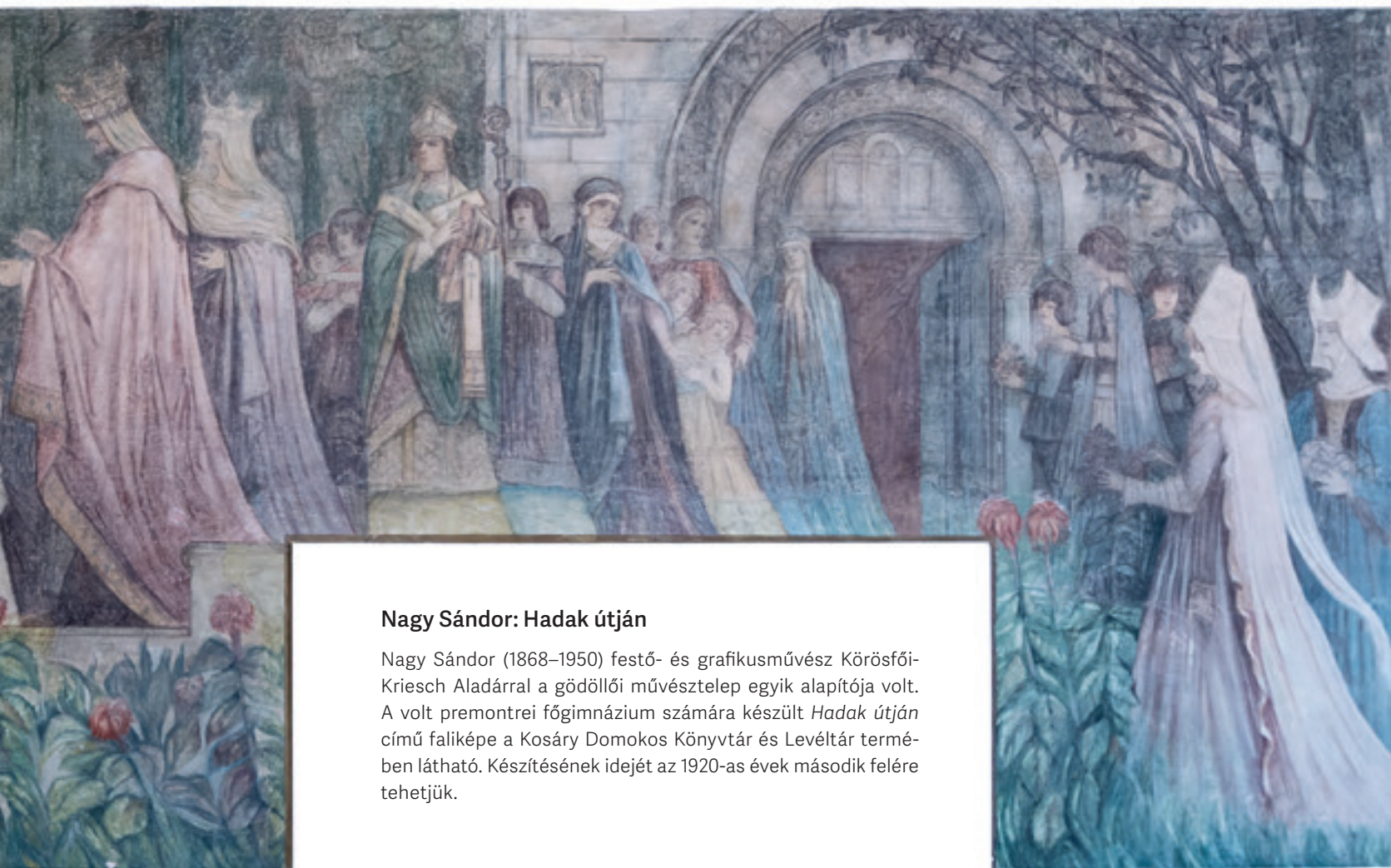
Lantos Györgyi (1953–) két év leforgása alatt négy bronz mellszobrot készített az egyetemi kampusz parkjába. Negyedik alkotása Stefanovits Pál (1920–2016) akademikust, egyetemi tanárt, a Magyar Talajtani Társaság örökös elnökét ábrázolja. Stefanovits Pál 1969 és 1975 között a MATE jogelődjének, a Gödöllői Agrártudományi Egyetemnek volt a rektorhelyettese.

STEFANOVITS
PÁL

AKADÉMIKUS
EGYETEMI TANÁR
A MAGYAR
TALAJTANI TÁRSASÁG
ÖRÖKÖS ELNÖKE
1920 — 2016

Nagy Sándor: Hadak útján

Nagy Sándor (1868–1950) festő- és grafikusművész Körösfői-Kriesch Aladárral a gödöllői művésztelep egyik alapítója volt. A volt premontrei főgimnázium számára készült *Hadak útján* című faliképe a Kosáry Domokos Könyvtár és Levéltár termében látható. Készítésének idejét az 1920-as évek második felére tehetjük.

Kontuly Béla: Kánai menyegző

Kontuly Béla (1904–1983) festő és művészpédagógus. Tanulmányait a prágai képzőművészeti akadémián és a budapesti Képzőművészeti Főiskolán végezte, mesterei Réti István és Dudits Andor voltak. 1928-tól 1930-ig a Római Magyar Akadémia ösztöndíjasa volt. Számos jelentős freskót készített: többek között a Szegedi Egyetem lépcsőházába, a budapesti Hermina úti kápolnába, a Herminamezői Szentlélek-templom és a komáromi katolikus templomba. Jelentős alkotásai közé tartozik a székesfehérvári városháza dísztermének *Az Aranybulla kihirdetése* című freskója. 1939-től 1947-ig tanított a Képzőművészeti Főiskolán. 1945 után főleg freskókat restaurált egyházi megbízásból és templomok számára készített falképeket.

A gödöllői premontrei gimnázium és rendház ebédlőjének díszítésére szánt *Kánai menyegző* című szekelját az 1940-es évek elején készítette. Az ismert bibliai történet kifejtésétől itt eltekintünk, de láthatólag Jézus első kánai csodatételét ábrázolta az alkotó.

Kontuly Béla: A csodálatos halfogás

Kontuly Béla (1904–1983) a gödöllői premontrei gimnázium és rendház ebédlőjének díszítésére szánt monumentális szekelját az 1940-es évek elején készítette el. A Genezáret-tónál történt csodálatos esetet feldolgozó kompozíció vázlatait római ösztöndíjas éve alatt vetette papírra. A falfestmény a római iskola neoklasszicista stílusjegyeit hordozza magán, amely Kontuly egész munkásságára jellemző volt.

Gorka Livia: Zodiákus jegyek (1966)

A Munkácsy-díjas, érdemes művész Gorka Livia (1925–2011) keramikus méltó utódja volt édesapjának és mesterének, Gorka Gézának. A gödöllői kerámiája az egyetem B kollégiumépületében található. Gorka művén az állatöv jegyei mintha számok lennének egy óra számlapján.

Fajó János: Mozaik kompozíció (1966)

A II. számú előadóterem előtt látható a Kossuth-díjas Fajó János (1937–2018) festőművész kompozíciója. Fajó munkáinak többsége elsősorban a geometrikus tradíciókból, a konstruktivizmus művészetszemléletéből építkezik. A Pest Megyei Hírlap 1972-ben cikket közölt az egyetem mozaikkompozícióiról, itt ez olvasható: „Fajó János intellektuális dekorációja a magvetés mindig időszerű jelképét értelmezi a nyári mezők tagolásával, színes magok, kalászkok ritmusával. Színes kristály a nap, melengető forrás, termékenységközpont, mely fáradhatatlan sugaraival ember és föld közreműködésével természéssé sokszorozza az elhintett magvak magányát. Ezt érzékelteti Fajó János a napsugarak osztódó csillogásában, a gyűjtő és sugárzó energiát. E kettős jelleg a napforma lágy koncentrikus köreiben és szilánkékek támadó villanásaiban jelentkezik, idézve a környező Mindenség aktív erőit.

Paizs László: Mozaik kompozíció (1967)

A Munkácsy-díjas, érdemes művész Paizs László (1935–2009) festő, szobrász, grafikus a Magyar Iparművészeti Főiskolán szerzett diplomát, mesterei: Z. Gács György, Rákosi Zoltán és Szentiványi Lajos voltak. Művészeti szemléletére nagy hatással voltak a Velencei Biennálé amerikai pavilonjában az 1964-ben látott pop art művek, s azóta folyamatos megújulás jellemezte művészetét. Igazán elismertté az 1980-as években készített, anyagában színezett, konstruktív, nagyméretű poliészter szobrai, majd a színes poliészter táblaképei tették.

1967-ben készült nagy méretű mozaikja az egyetem tanulmányi épülete nyugati lépcsőházának fordulójában található. A művön látható az ülő alak környezetében a mezőgazdasághoz, különösen a gépészet-hez kapcsolódó motívumok (fogaskerék, kalapács, tárcsa, búzakalász) szervesülnek a kompozícióba.

Főth Ernő: Mozaik kompozíció (1967)

A Munkácsy-díjas, érdemes művész Főth Ernő (1934–2009) festő a Magyar Iparművészeti Főiskolán a murális tanszéken díszítőfestőként végzett. Munkásságára és szemléletére nagy hatással volt az egyik mestere, Barcsay Jenő. 1975-től maga is a Magyar Iparművészeti Főiskolán tanított. Művészetének meghatározó része a murália.

Tíz négyzetméteres kompozíciója a tanulmányi épület keleti lépcsőházának lépcsőfordulójában található, s a közepén álló alak kezében egy kenyér látható. Aszalós Endre Főth Ernőről szóló monográfiájában címként is a Kenyér szót adta meg.

Domanovszky Endre: Gyümölcsszedés (1969)

A Kossuth-díjas Domanovszky Endre (1907–1974) a Magyar Képzőművészeti Főiskolán Glatz Oszkár tanítványaként végzett. 1931-től a Magyar Iparművészeti Főiskolán alakrajzot, kosztümtörténetet, anatómiát és szőnyegszövést tanított. 1945-től a Magyar Képzőművészeti Főiskolán ornamentika-szerkesztést tanított és kárpitszővő műhelyt vezetett. Jelentős szerepe volt a főiskola gobelin tanszékének megszervezésében. 1949-től mint festőtanár működött, majd 1956-tól a Magyar Képzőművészeti Főiskola főigazgatója. Hat évig a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségének is elnöke volt. Az 1958-as brüsszeli világkiállításon *Gyümölcsszedők* című, alumínium lemezre festett pannója díszítette a magyar pavilont. Az egyetem főépületében lévő átjáró csarnokban látható *Gyümölcsszedés* című 1967-ben készült 3,7 méter magas, 20 méter széles mozaikja ugyanezt a témát dolgozza fel. A rendkívül festői kompozíción az alakok beleolvadnak a tájba, gyakorlatilag egyé válnak a környezetükkel.

Amerigo Tot: A mag apoteózisa (1983)

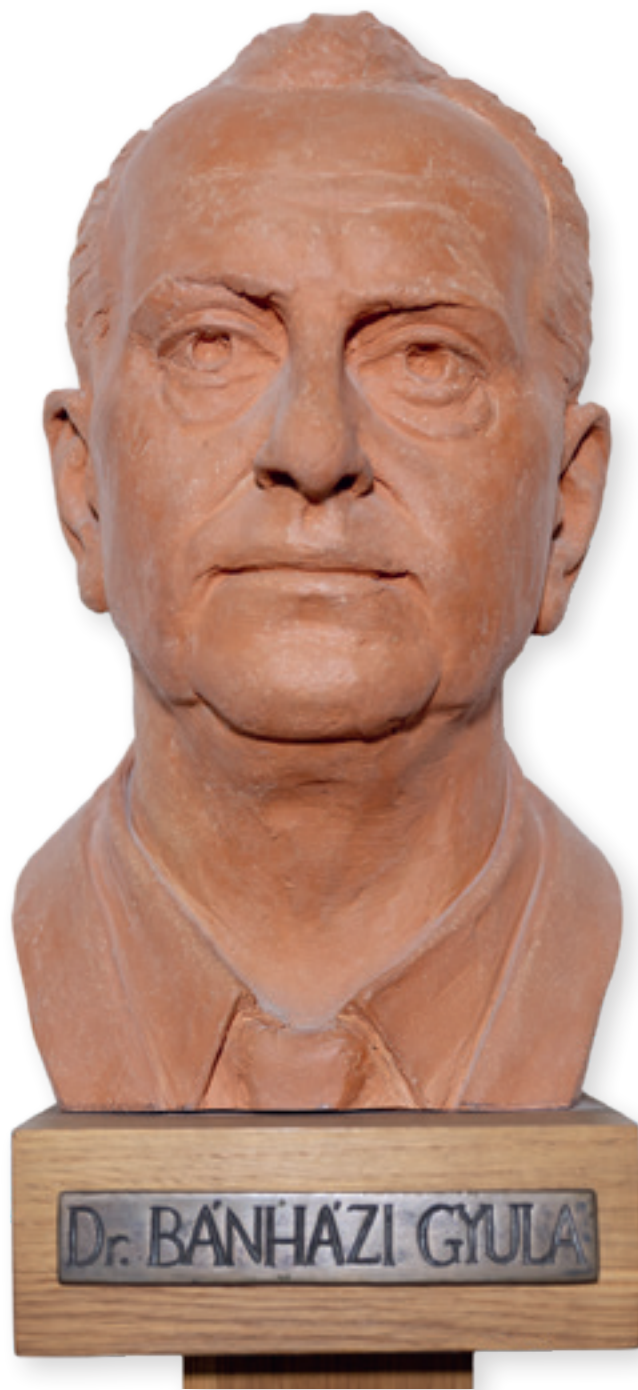
A MATE valamennyi kampuszát figyelembe véve ez a legmonumentálisabb, esztétikai értelemben is a legértékesebb művészeti alkotás az egyetemen. A Tóth Imre néven Fehérvárcsurgón született, Amerigo Tot néven világhírűvé vált alkotó „hazatérésének” csodálatos lenyomata a központi aulát ékesítő bronz műalkotás.

Amerigo Tot (1909–1984) szobrászművész 1926 és 1928 között Budapesten tanult Helbing Ferenc és Leszkovszky György tanítványaként. Később Németországban csatlakozott Moholy-Nagy László Bauhaus mozgalmaához. 1933-ban költözött Rómába, ahol élete hátralévő részét töltötte. Kiemelkedő jelentőségű alkotás a vatikáni Szent Péter-bazilika Magyar Kápolnája számára készített történelmi domborműve. A mag apoteózisa ünnepélyes avatásán a művész is részt vett, aki így vallott az alkotásáról: „A Mag-nak az apoteozisát akartam megcsinálni bronzból... A mag az egy általános gondolat, nemcsak a mag, mint növény, hanem a mag, mint kezdet, a biológia... Mint gondolat összetartozik mag és föld és nő...”

A hatalmas alkotás kivitelezésében és felállításában Fekete Géza Dezső (1939–2021) szobrász, Sós András (1943–2005) és Szűcs László (1954–2021) szobrász-restaurátor is közreműködtek.

Domonkos Béla: Bánházi Gyula (1990)

Domonkos Béla szobrászművész (1934–2020) autodidakta szobrász, de mesterének Pátzay Pált tartotta. Élete során háromszáznál több szobrot, domborművet és kisplasztikát készített.

Az égetett agyag (terrakotta) alkotás Dr. Bánházi Gyula (1927–1989) gépészmérnököt, a mezőgazdasági tudományok doktorát, a Mezőgazdasági Gépkísérleti Intézet egykori igazgatóját ábrázolja. Az MGI 2021-ben a MATE Műszaki Intézetébe tagozódott be, a szobor az intézet épületében látható.

Pekár István: Bakony (1998)

Pekár István (1905–1981) festő, grafikus és textiltervező. A Magyar Képzőművészeti Főiskolán folytatott tanulmányai után több éven keresztül állami ösztöndíjas volt Rómában. 1936-ban megalakította a budai szövőműhelyt, ahol népművészeti ihletésű gobelinjei készültek. Sajátságos stílusa mind a népművészet, mind a naiv művészet elemeit magába olvasztotta. A második világháború előtt munkáit háromszor is kiállították a Velencei Biennálén.

Pekárnak a MATE-n látható két kimagasló értéket képviselő alkotása kerámiakép, amiből csupán néhány darab van az életműben. Látványukban, stílusukban nagyban hasonlítanak a gobelinjeire. Mindkét 360x340 cm-es alkotás a Mezőgazdasági Múzeum számára készült 1955-ben, de a múzeum részleges felújításakor a főbejárat befalazott oldalajtóinak belső feléről leszedték a két értékes alkotást, s így kerültek 1998-ban a Szent István Campusra.

A *Bakony* témája az ottani emberek gazdálkodási tevékenysége, és viselete, mint az általa újraértelmezett bakonyi cifraszőr.

Pekáry István: Hortobágy (1998)

Pekáry István (1905–1981) *Hortobágy* című, 1955-ben készített alkotása méltó párja a *Bakony* című kerámiaképezetnek. Ugyan mindkettő idealizáltak és a sztereotípiákat felmutatóknak tűnik, Pekáry István mégis mesterien komponál, s helyez egymás mellé sok-sok elemet. A romanticizált alföldi táj kötelező elemei szépen kiegészítik egymást: a gémeskút, a csikósok, a legelésző birkák és lovak, valamint a pulikutyák összességében harmóniát sugároznak.

Mindkét alkotást a főépület lépcsőházában a lépcsőfordulók falán helyezték el.

Varga Zoltán Zsolt: Rázsó Imre (2003)

Varga Zoltán Zsolt (1962–) szobrász, restaurátor bronz domborművét 2003-ban avatták fel a Mezőgazdasági Gépkísérleti Intézetben. A *Három generáció* című szobor felállítását követően ez a második műve a kampuszon. Rázsó Imre (1904–1964) gépészmérnök, egyetemi tanár, az MTA levelező tagja volt. 1945-ben megszervezte és vezette a Földművelésügyi Minisztérium gépesítési ügyosztályát, s kidolgozta a magyar mezőgazdaság gépesítési tervét. 1946-tól az Agrártudományi Egyetem mezőgazdasági géptani tanszékének vezetője, illetve 1949-től 1956-ig a Mezőgazdasági Gépkísérleti Intézet vezetője volt.

Domonkos Béla: Csermely Jenő (2004)

Domonkos Béla szobrászművész (1934–2020) autodidakta szobrász, de mesterének Pátzay Pált tartotta. Élete során háromszáznál több szobrot, domborművet és kisplasztikát készített.

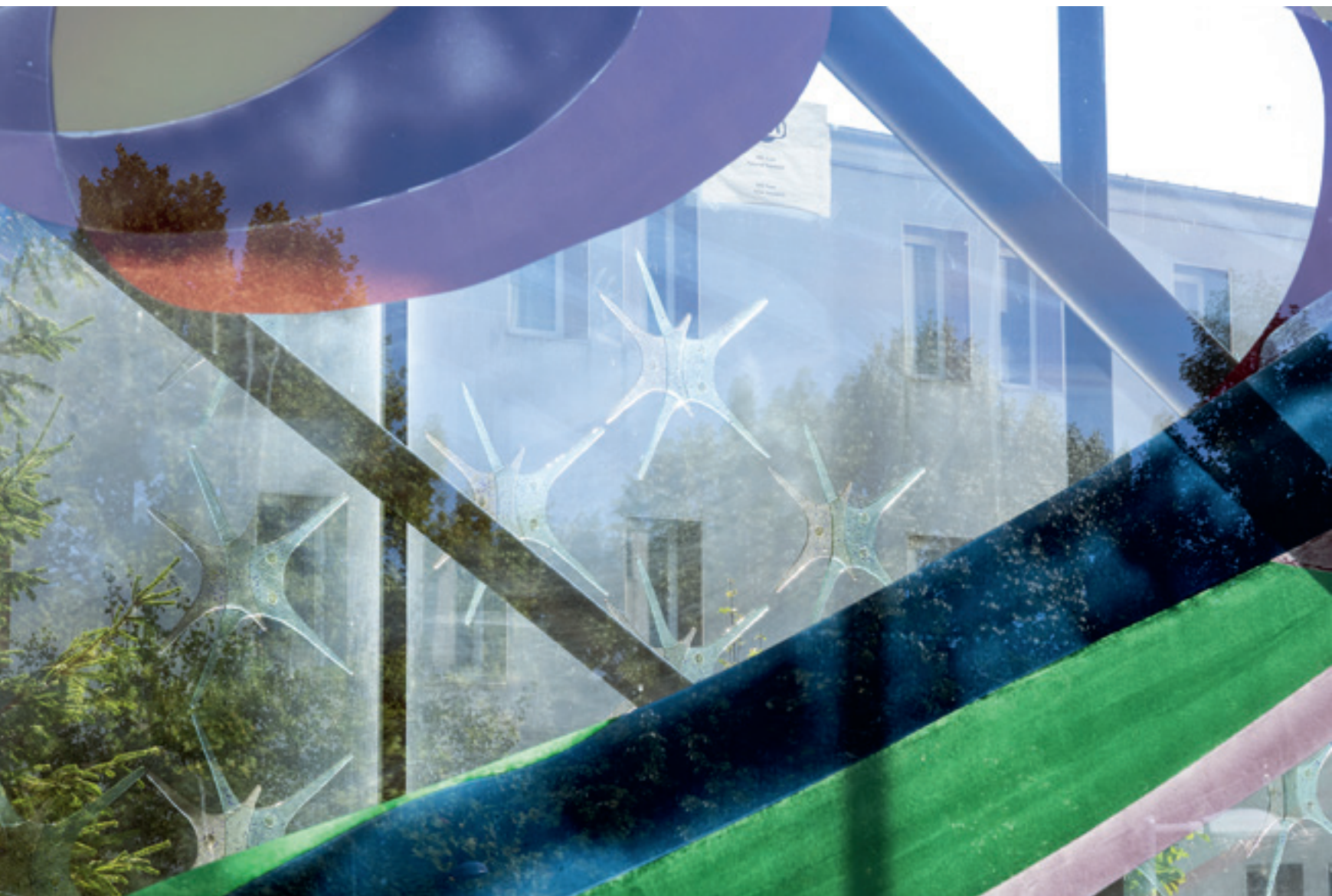
Az égetett agyag (terrakotta) alkotás Dr. Csermely Jenő (1939–2006) akadémiai díjas mérnököt, a mezőgazdasági gépesítés kiemelkedő kutatóját ábrázolja. Az MGI 2021-ben a MATE Műszaki Intézetébe tagozódott be, a szobor az intézet épületében látható.

Domonkos Béla: Fülöp Gábor (2006)

Domonkos Béla szobrászművész (1934–2020) autodidakta szobrász, de mesterének Pátzay Pált tartotta. Élete során háromszáznál több szobrot, domborművet és kisplasztikát készített.

Az égetett agyag (terrakotta) alkotás Dr. Fülöp Gábor (1928–1988) kutatót ábrázolja, aki a Mezőgazdasági Gépkísérleti Intézetben dolgozott, a talajművelési és meliorációs géprendszerek fejlesztésével, az eke nélküli művelés technológiájával foglalkozott. Az MGI 2021-ben a MATE Műszaki Intézetébe tagozódott be, a 2006-ban felavatott szobor az intézet épületében látható.

Komoróczy Tamás: Energiahullámmás (2006)

Komoróczy Tamás (1963–) 1986–1990 között a Magyar Képzőművészeti Főiskola festő szakán tanult, majd 1990–1992-ben ugyanott posztgraduális képzésben vett részt. 1991-ben a düsseldorfi Művészeti Akadémia videó szakán tanult. 1989-ben az Újlak Csoport alapító tagja volt. 2001-ben ő képviselte hazánkat a XLIX. Velencei Biennálén.

A kollégium D. és F. jelű épületét összekötő hídon látható *Energiahullámmás* a Magyar Universitas Program keretében kiírt képző- és iparművészeti pályázat részeként valósult meg. A 24 méter hosszú híd mindkét oldalán végig futó üvegburkolaton látható muráliát eredetileg hanginstalláció is kiegészítette volna (Szabó Zoltán és Németh Zsuzsanna a társzerzők).

Az Építészfórumban 2006-ban közölt méltatás szerint „Komoróczy a két burkoló üvegsávot két különböző felfogásban fogalmazta meg, mely összláthatóságában remek, dinamikus egységet jelenít meg. A mozgalmasabbik sáv a járókelők felőli fronton található, a higgadtabb és visszafogottabb megfogalmazás a kevésbé forgalmas útvonalra néz. [...] Komoróczy formanyelve rengeteg újítással gazdagítja a mai képi gondolkodást. Szofisztikált képi gondolkodását pontosan illesztette az építészeti feladathoz. A mű fontos eleme lesz az épített környezetnek.”

Az eredetileg tervezett összművészeti alkotás ma nem működik, a híd bejárás közben nem közvetít zenei hangokat, és fényjáték sem egészíti ki a statikus látványt. Szép napsütéses időben az összhatás így sem okoz csalódást.

Komoróczy Tamás: Energiahullámzás (2006)

A kollégium D. és F. jelű épületét összekötő hídon látható.

Komoróczy Tamás: Nyilak (2008)

Komoróczy Tamás (1963–) és alkotótársai (Szabó Zoltán és Németh Zsuzsanna) az *Energiahullámmzés* című mű megvalósítása után két évvel felkérést kaptak arra, hogy a kollégium H. és D. jelű épületét összekötő hídjára is tervezzenek új művet.

Az Építészfórumban olvasható szakmai méltatás szerint „a mostani híd motívumrendszere konstruktivista és futurista reminiscenciákat hordoz. Dinamikusán váltakozó elemek remek színváltozatokban töltik be a híd oldal-támasztékul szolgáló üvegmezőjét. A híd üvegborításába különleges eljárással öntik be a motívum elemeit, megőrizve a korábbi hídnál is alkalmazott akvarell effektust, és a rendkívül differenciált színvilágot.”

Áchim L. András
(1871 - 1911)

szlovák származású agrárpolitikus,
a Magyarországi Parasztpárt megalapítója,
országgyűlési képviselő

Állította
az Áchim Emlékbizottság
2011

Ondrej L. Áchim
(1871 - 1911)

agrárny politik slovenského pôvodu,
zakladateľ Roľníckej strany Uhorska,
poslanec uhorského snemu

Pamätnú tabuľku umiestnil
Výbor založený pre uctievanie pamiatky Áchima
2011

Domonkos Béla: Áchim L. András emléktáblája (2011)

Domonkos Béla szobrászművész (1934–2020) autodidakta szobrász, de mesterének Pátzay Pált tartotta. Élete során háromszáznál több szobrot, domborművet és kispasztikát készített.

Áchim L. András emléktábláját a neves szocialista parasztpolitikus halálának 100. évfordulóján az Áchim Emlékbizottság állíttatta, amely társaság még ugyanezen évben az ország több pontján is megemlékezett róla szobrok, emléktáblák avatásával.

Az Ady Endre által „parasztapollónak” nevezett Áchim L. András (1871–1911) gazdálkodó, szocialista parasztpolitikus, szerkesztő. Békés vármegyei szlovák-magyar család sarja, aki élete során egyszerre szolgálta a magyar nemzetet és képviselte a szlovákság érdekeit. Nem pusztán gazdálkodott, hanem politizált is: 1904-ben belépett a kisgazdák által alapított Népegyletbe, az 1905-ös választásokon pedig a Magyarországi Újjászervezett Szociáldemokrata Párt színeiben képviselővé választották Békéscsabán. 1906-ban megalakította a Magyarországi Független Szocialista Parasztpártot. Hetilapot indított Paraszt Újság címmel. Az 1906-os választásokon már az új párt programjával választották képviselővé, de mandátumát a Kúria megsemmisítette és bűnvádi eljárást is indítottak ellene. Az 1910-es választásokon újból képviselő lett. Parlamenti felszólalásaiban és írásaiban polgári demokratikus- és földreformokat követelt. Tragikusan korai halálát a Zsilinszky-testvérekkel folytatott vitája okozta: egyikőjük dulakodás közben lelőtte.

Ady jelzőjét Féja Géza írásából érthetjük meg, szerinte Áchim „férfiszépség volt, paraszti eszmény: izmos szálfalakjával, nyílt, s gátakat nem ismerő beszédével, mindenki fölé emelkedő merészségével – a parasztság szépségeszményének megtestesítője és fojtott vágyainak valóra váltója. Amerre lépett, elragadtatástól vagy gyűlölelettől égő tekintetek kísérték. Állást kellett foglalni mellette, vagy ellene.”

Monori Sebestyén: Máthé Imre emléktáblája (2011)

Monori Sebestyén (1970, Budapest) szobrász először Melocco Miklós magántanítványa volt, emellett Benedek György szakkörében képezte magát. 1999-ben diplomázott a Magyar Képzőművészeti Egyetem szobrász szakán. Mesterei Bencsik István és Karmó Zoltán voltak. 1999–2000 között a Magyar Képzőművészeti Egyetem mesterképzőjére járt. Köztéri alkotásai hazánkban és Szlovákiában is láthatók.

Máthé Imre (1911–1993) akadémikus, a botanika professzora, az egyetem korábbi rektora születésének századik évfordulóján avatták fel a tiszteletére a főépület félemeleti lépcsőfordulójában elhelyezett emléktáblát.

MÁTHÉ IMRE

1911 – 1993

AKADÉMIKUS, A BOTANIKA NEVES PROFESSZORA.

AZ EGYETEM REKTORA (1950–51 ÉS 1955–56)

TISZTELETÉRE

A TÖRTÉNELMI IDŐKBEN TANÚSÍTOTT HELYTÁLLÁSÁÉRT.

A FORRADALMI IFJÚSÁG MELLETTI KIÁLLÁSÁÉRT.

SZÜLETÉSE 100. ÉVFORDULÓJÁN

ÁLLÍTTATTA AZ EGYETEM

Járasi Ildikó: Szépség, előkelőség, hagyományok (2012)

Járasi Ildikó (1953–2024) Ferenczy Noémi-díjas iparművész, az elmúlt három évtized egyik legjelentősebb magyar tűzzománcművésze. 1975-ben diplomázott a Pécsi Tudományegyetem földrajz-rajz tanári szakán, azóta foglalkozott tűzzománccal.

2012-ben felavatott monumentális, 15 négyzetméteres műve a kollégium B épületében a földszinti folyosó falán látható. A képnek eredetileg nem volt címe, elnevezésére a kollégium pályázatot hirdetett, amit az alkotó részvételével felállt zsűri bíralt el.

Varga Attila: Szent István (2012)

Varga Attila (1981–) kőfaragó mester, díszítőszobrász a tanulmányait a Bokányi Dezső Építőipari és Díszítőművészeti szakközépiskolában végezte. A kőfaragó végzettséget négyéves, a díszítőszobrász szakmát két-éves gyakorlati képzés után szerezte meg. A családi vállalkozásában dolgozik, amely cég tagja a Kőfaragó és Műkőkészítő Vállalkozók Országos Ipartestületének. Az ipartestület kőfaragóversenyein rendre részt vesz, és már számos díjat nyert alkotásaival.

A régi, patinás főépület főbejáratánál, a lépcső előtt állították fel az első királyunkat ábrázoló, talapzatával együtt 222 cm magas, s mindösszesen 500 kg-os, süttői mészkőből készült mellszobrot. A posztamensen egy fontos Szent István-idézet áll az *Intelmekből*: „...semmi sem emel fel, csakis az alázat...”.

Budai Campus

B U D A P E S T

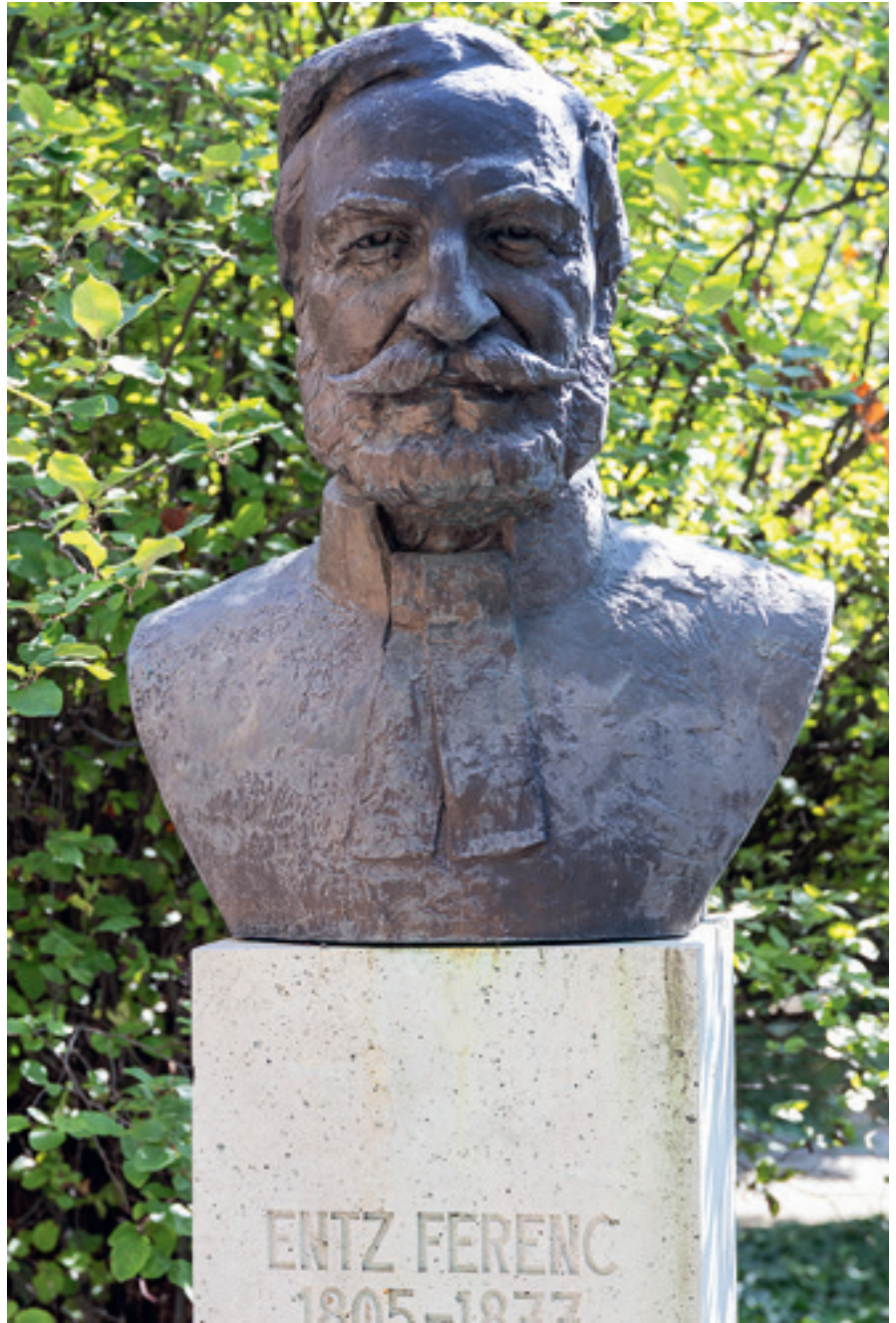

Mayer Ede: Bereczki Máté (1898)

Mayer Ede (1857–1908) osztrák születésű, Magyarországon tevékenykedő szobrászművész volt. Legismertebb alkotása az 1896-ban felállított budapesti Ybl Miklós-szobor. Stílusa a klasszicizáló akadémizmushoz kötődik.

Bereczki Máté (1824–1895) gyümölcsnemesítő, pomológus. 1845 őszén a pesti egyetem jogi és államtudományok karára iratkozott be, majd 1848-ban tett ügyvédi vizsgát. Tehát a kertészeti tudományokat autodidakta módon sajátította el, mégis világszerte elismert nemesítő vált belőle. A szabadságharc után bujdosni kényszerült, azt követően az általa vásárolt kertben kezdett gyümölcsnemesítésbe. 472 féle körtét, 423 almát, 136 szilvát, 27 cseresznyét és 17 meggyfajtát különböztetett meg a múlt század hetvenes-nyolcvanas éveiben elsőként az országban. A magyar és külföldi gyümölcsfajták leírásával a magyar pomológiai szakirodalom megteremtője lett.

Országos gyűjtést rendeztek, hogy Mayer Ede akadémiai szobrászművész megalkossa Bereczki bronzszobrát, amit végül 1898-ban lepleztek le az akkori Kertészeti Tanintézetben.

Lajos József: Entz Ferenc (1963)

Lajos József (1936–) szobrászművész 1960-ban végzett a Magyar Képzőművészeti Főiskolán Vigh Tamás és Pátzay Pál növendékeként. 1958–1961 között Pátzay tanársegédje, 1962–1965 között a Magyar Iparművészeti Főiskola formatervező tanszékének szakoktatója volt. 1980-tól 1987-ig a BME Építésztechnika Karán a Rajz és Formaismereti Tanszék adjunktusaként rajzot és mintázást tanított. Köztéri alkotásai mellett plaketteket és érmekeket készített.

Az iskolaalapító Entz Ferenc (1805–1877) tiszteletére 1963-ban avatták fel a Lajos József készítette bronz mellszobrot. Jubileumi év volt a Kertészeti és Szőlészeti Főiskola életében, mivel a budai Vincellér- és Kertészképző Gyakorlati Tanintézetben egy évszázaddal korábban végeztek az első hallgatók. Entz Ferenc orvos, pomológus, szőlész és kertész, az MTA levelező tagja volt s alapvető érdemei voltak a magyar borászat tudományos hátterének megteremtésében. Szerkesztette és kiadta a Borászati Füzeteket, valamint a Kertészeti Füzeteket.

Kucs Béla: Térdeplő lány virággal (1966)

Kucs Béla (1925–1984) szobrászművész kora legjobb mestereitől, Medgyessy Ferenctől, Pátzay Páltól és Mikus Sándortól tanult 1948 és 1953 között a Magyar Képzőművészeti Főiskolán. Rendkívül termékeny alkotó volt, s életében közel negyven köztéri alkotását állították fel.

A Budai Arborétum alsó kertjében, az A épület előtti parkrészen álló kőszobor eredetileg a Bécsi Nemzetközi Virágkiállításra készült, ahol 1964-ben be is mutatták. Majd 1966-ban került haza.

Jovánovics György: Mohácsy Mátyás (1977)

A Kossuth-díjas Jovánovics György (1939–) szobrászművész a Magyar Képzőművészeti Főiskolán Somogyi József és Mikus Sándor tanítványaként végzett. 1964–1965 között Bécsben, majd Párizsban tanult. 1980–1983-ban Berlinben élt és dolgozott DAAD-ösztöndíjasként. 1991-től professzor a Képzőművészeti Főiskolán. Mohácsy Mátyásról készített bronz mellszobra kilóg a javarészt absztrakt alkotásokból álló életművéből, bár az utóbbi években egy-egy alkalomra visszatér a klasszikus szobrászat világába: 2017-ben például ő készítette el Göncz Árpád mellszobrát.

Mohácsy Mátyás (1881–1970) Kossuth-díjas gyümölcskertész, egyetemi tanár. 1900-ban végzett a budapesti Kertészeti Tanintézetben. Egy évtizedes külföldi tanulmányút után 1912-től a Kertészeti Tanintézetben gyümölcsstermesztési gyakorlatvezető, 1920-tól gyümölcsstermesztési előadó volt. 1928-ban a Kertészeti Tanintézetben tanár, 1930-tól 1939-ig az intézmény igazgatója. Mohácsy nevéhez fűződik, hogy a Magyar Királyi Kertészeti Tanintézetet akadémiai rangra emelték, s így 1939-ben megszületett az önálló kertészeti felsőoktatás. Mohácsy előbb igazgatójaként, majd dékánként vezette az intézményt. Később az első önálló agráregyetem, a Magyar Agrártudományi Egyetem rektoraként (1948–1949) tevékenykedett.

Somogyi Árpád: Somogyi Imre (1978)

A Munkácsy-díjas Somogyi Árpád (1926–2008) főiskolai tanulmányai előtt Medgyessy Ferenc műtermében tanult mintázni. A Magyar Képzőművészeti Főiskolán 1953-ban végzett Ferenczy Béni, Pátzay Pál és Medgyessy Ferenc tanítványaként. Rendkívül termékeny, realista szellemiségű, főként paraszthalakokat mintázó, sokféle anyaggal magabiztosan bántó szobrász volt.

Somogyi Imre (1902–1947) író, szobrász, népnevelő, kertész, mezőgazdasági szakíró, országgyűlési képviselő, a „Kertmagyarország apostola”. 1939-ben a Nemzeti Parasztpárt alapító tagjaként szerepet vállalt a párt vezetőségében is. A német megszállás után részt vett az ellenállási mozgalomban, 1945 után pedig az Ideiglenes Nemzetgyűlés tagja lett. Legismertebb műve *Kertmagyarország felé* című könyve. 1978-ban a szobrát a róla elnevezett kollégium bejárata elé állították fel.

SOMOGYI IMRE

LIPPAY JÁNOS

1606-1666

A MAGYAR NYELVŰ

KERTÉSZETI

SZAKIRODALOM

MEGALAPOZÓJA

Paál István: Magyar Gyula (1984)

Paál István (1935–2010) szobrász 1959-ben végzett a Magyar Képzőművészeti Főiskolán. Mestere Kisfaludi Strobl Zsigmond volt. Munkássága kevésbé ismert, bár néhány köztéri alkotása, köztük az 1983-ban készített, pályadíjas Petőfi-mellszobra joggal keltette fel a figyelmet.

Magyar Gyula (1884–1945) botanikus, kertész, növénynevelő. 1900-ban tizenhat éves korában beiratkozott a budapesti Magyar Királyi Kertészeti Tanintézetbe és ott három év múlva oklevelet szerzett. Ezt követően évekig utazgatott, bejárva Európa kertészetileg izgalmas vidékeit, arborétumokat és botanikus kerteket tanulmányozva. Tapasztalatairól a Kertészeti útirajzok című cikksorozatában tájékoztatta a hazai szakembereket. 1924-től haláláig a Kertészeti Tanintézet előadója volt. 1904–1929 között 50 dísznövényfajtát állított elő, 1930-tól pedig zöldségféléket nemesített. A dísznövények közül rózsákkal, az orchidea-, billbergia-, bromélia-, ciklámen- és muskátlifajok nemesítésével foglalkozott.

Seregi József: Lippay János emlékműve (1982)

Seregi József (1939–) 1954 és 1957 között kőszobrászatot tanult, majd magánúton Marton Frigyesnél tanult. Nagyméretű, köztéri munkák mellett szívesen foglalkozik kisplasztikákkal is.

Lippay János (1606–1666) jezsuita szerzetes, egyetemi tanár, a magyar nyelvű kertészeti szakirodalom megalapozója. Bár filozófiát és teológiát tanult, s grammatikát és héber nyelvet oktatott, érdeklődése a botanika, valamint a kertészeti irodalom felé fordult. A gyakorlati kertészkedés mellett az elméleti kérdések is foglalkoztatták. Ő írta meg az első magyar nyelvű kertészeti szakkönyvet.

Mivel nincs ismert, hiteles portréja, a Budai Arborétum Felső Kertjében található szoborparkban egy bronzba öntött könyvvel állítottak emléket neki és a munkásságának.

Pató Róza: Győry István (1986)

2004-ben Kádár János síremlékére készített egy 40 cm átmérőjű bronz Kádár-portrédomborművet az a ma már alig ismert szobrász, aki a diktatúra időszakában számos kommunista alakot örökített meg. Pató Róza (1934–2018) szobrászról van szó, aki 1986-ban készítette el a Budai Arborétum felső kertjében álló Győry István-mellszobrot. Pató 1960-ban Pátzay és Somogyi József tanítványaként végzett a főiskolán, s köztéri szobrain kívül művei közt találunk kisebb szobrokat, domborműveket, portrékat, érmekeket, plaketteket és medáliákat.

Győry István (1861–1954) gyógyszerész, a kémiai tudományok kandidátusa, a kertészeti technológia hazai megteremtője. Hazai és külföldi tanulmányai után 1894–1899 között a Kertészeti Tanintézet kémia tanára, majd 1895–1909 között az Intézet megbízott igazgatója volt. Közben megszervezte a Tanintézet Kertészeti Technológiai Tanszékét. 1913–1920 között a Földművelésügyi Minisztérium Kertészeti Főosztályának főelőadója volt. 1919-ben a Tanácsköztársaság idején a zöldség- és gyümölcsellátás ügyeinek vezetésével bízták meg. 1920-ban nyugdíjazták, szaktudását mellőzték.

Pató Róza: Vas Károly (1989)

Pató Róza (1934–2018) Győry István-mellszobrának elkészítését követően még egy szoborral gazdagította a napjainkban a MATE Budai Campusának részét képező Budai Arborétum felső kertjében található szoborparkot: 1989-ben Vas Károlyról készített bronz mellszobrot, amit a tudós születésének 70. évfordulója alkalmából avattak fel.

Vas Károly (1919–1981) mikrobiológus, egyetemi tanár, az MTA tagja. Vegyészmérnöki oklevelét a műegyetemen szerezte 1941-ben. 1944–1947-ben az Országos Mezőgazdasági Ipari Kísérleti Intézet munkatársa, utána az USA-ban és Angliában volt tanulmányúton. 1948-tól 1959-ig a Hús- és Hűtőipari Kutatóintézet mikrobiológiai osztályának vezetője, 1959-től a Kertészeti Egyetem Élelmiszeripari Technológiai és Mikrobiológiai Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára volt. 1967–1972 között a Központi Élelmiszeripari Kutatóintézet igazgatója volt. Fő kutatási területe az élelmiszerek tartósítása, az élelmiszerek romlásához vezető enzimatis és mikrobiológiai folyamatok vizsgálata volt.

Széri-Varga Géza: Probocskai Endre (2013)

Széri-Varga Géza (1951–) 1976-ban végzett a Magyar Képzőművészeti Főiskolán, ahol Borbás Tibor, Mikus Sándor és Somogyi József voltak a mesterei. Expresszív hatású műveiben gyakran épít a groteszkre, az abszurdításra.

A Budai Arborétum szoborparkjában Probocskai Endre (1913–2001) születésének 100., a budai kertészeti oktatás kezdetének 160., valamint a Budai Arborétum 120. évfordulója alkalmából – tisztán magánadományokból – állították fel Széri-Varga Géza alkotását. Dr. Probocskai Endre a Magyar Királyi Kertészeti Tanintézetben tanult. Később Schrikker Sándor alsótekeresi faiskolájában dolgozott gyakornokként és intézőként. 1942-től majdnem hatvan évig a Magyar Királyi Kertészeti Akadémia munkatársa lett. A faiskolai és szaporításbiológiai diszciplínát 41 évig oktatta. 1951 és 1953 között dékánja volt az Agrártudományi Egyetem Kert- és Szőlőgazdaság-tudományi Karának. 1953-ban az ismét önállóvá vált intézménynek, az egyetemi rangú Kertészeti és Szőlészeti Főiskolának megszervezője és első igazgatója volt. 1952-ben megalapította a Faiskolai Termesztési Tanszéket, amelyet 1983-ig, nyugdíjazásáig vezetett. 1995-től haláláig az Entz Ferenc Könyvtár és Levéltár munkatársaként tevékenykedett.

Csikszentmihályi Róbert: Ormos Imre (2003)

A Nemzet Művésze címmel kitüntetett, Kossuth-díjas Csikszentmihályi Róbert (1940–2021) szobrász és éremművész 1965-ben végzett a Magyar Képzőművészeti Főiskolán. Mesterei: Pátzay Pál és Szabó Iván voltak. Termékeny alkotó volt, akinek ugyanakkor a műveire az igényes kidolgozottság és a magas minőség volt jellemző. Szinte minden, a szobrászatban alkalmazható anyagból készített szobrot. Munkásságában meghatározó helyet foglalt el az éremművészet.

Ormos Imre (1903–1979) Kossuth-díjas kerttervező, egyetemi tanár, a mezőgazdasági tudományok doktora. 1926-ban szerzett műkertészi, majd 1939-ben kertésztanári diplomát a Magyar Királyi Kertészeti Tanintézetben. 1932-től a Magyar Királyi Kertészeti Tanintézet kerttervezési előadója, 1940-től a Kertészeti Akadémia, majd a Kertészeti és Szőlészeti Főiskola tanára. 1944-ben a Pázmány Péter Tudományegyetemen esztétika, művészettörténet tárgyakból doktorátust szerzett. 1969-ben mint a Kertészeti Egyetem kertépítészeti tanszék vezetője vonult nyugdíjba. Csikszentmihályi Róbert alkotását Ormos Imre születésének 100. évfordulója alkalmából avatták.

DR. PROBOCKAI ENDRE
1913 - 2001

Lelkes Márk: Mathiász János (2017)

Lelkes Márk (1972–) 1992 és 1997 között a Magyar Képzőművészeti Egyetemen végezte tanulmányait Farkas Ádám növendékeként. 1997-ben szobrász és rajz-vizuális nevelés szakon szerezte diplomáit. 1997 és 1998 között a MKE-n mesterkurzuson vett részt. Közterületen látható alkotásai mellett számos díjat tervezett minisztériumoknak és önkormányzatoknak. Önálló alkotásait általában kőből készíti.

Ez éppen nem igaz Mathiász János mellszobrára, mert az bronzból készült. Mathiász János (1838–1921) szőlőnemesítő, borász, jogász szobrának a talapzatára egy Arany János-idézetet is felvéstek: „Mathiász János olyan a szőlészetben, borászatban, mint Petőfi a költészetben.” A világhírű magyar szőlész-borász a filoxéra vész idején grandiózus nemesítő munkába kezdett és mintegy 3700 fajtát nemesített. Ez a világon egyedülálló, ezért munkássága a „világörökség” szerves részévé vált és a Magyar Nemzeti Értéktárba került.

Dinyés László: Mócsényi Mihály (2019)

Dinyés László (1948–2015) festő, grafikus 1978-ban diplomázott a Magyar Képzőművészeti Főiskolán Kokas Ignác és Barcsay Jenő növendékeként. Természeti, történeti és vallásos jellegű festményeket, grafikákat alkotott, műveit fotórealista hűség jellemzi. Szívesen kalandozott el a szobrászat területére is, számos köztéri domborműve és szobra tekinthető meg szerte az országban.

Mócsényi Mihály (1919–2017) Kossuth-, Széchenyi- és Sir Geoffrey Jellicoe-díjas magyar kertészmérnök, tájépítész, egyetemi tanár, akadémikus, a tájrendezés magyarországi oktatásának megalapozója, az önálló Tájépítészeti Kar létrehozója, a tájépítészet nemzetközileg elismert tudósa volt. A budapesti Kertészeti Akadémián szerzett kertészmérnöki oklevelet, amit később közgazdász, agrármérnök, építésmérnök és művészettörténész diplomákkal egészített ki. 1991 és 1993 között a Kertészeti Egyetem rektora volt. 1976–1986 között a Tájépítészek Nemzetközi Szövetsége alelnöke, majd 1986 és 1990 között elnöke, e tisztségében a világkongresszusok szervezője, vezetője, előadója volt.

Krajcsovics Károly: KEK-emléktábla (2019)

Krajcsovics Károly (1953–) ötvös, iparművész 1981-ben végzett a Magyar Iparművészeti Főiskolán Engelsz József, Illés Gyula, Pölöskei József és Kertész Géza tanítványaként. Épületek homlokzatához, belső tereihez illeszkedő fémszobrok, falidíszek, portálok, cégérek, cégfeliratok, feliratrendszerek, tolópajzsok tervezése és kivitelezése a fő tevékenységi köre. Készít plaketteket, emlékérmeket, használati dísz tárgyakat is. A MATE Budai Campus Villányi úti főkapuja melletti kerítésoszlopra 2019-ben helyezték el az általa tervezett emléktáblát.

A volt Kertészeti Egyetem Klubja a főváros legnépszerűbb kulturális központja volt az 1970-es és '80-as években, amit kizárólag a Kertészeti Egyetem hallgatói működtettek. A KEK-ben az élvonalbeli pop-rock zenekarok koncerteztek szombatoként, emiatt lett a klub az ország talán legnépszerűbb szórakozóhelye. Az emléktábla felső részén éppen ezt a zenés klubot megidéző sárga- és vörösréz kompozíciót láthatunk.

Sörös Rita: Almási Elemér (2022)

Sörös Rita (1977–) szobrászművész jelenleg is a MATE oktatója, 2003 óta a Rippl-Rónai Művészeti Intézet Vizuális Tanszékének művésztanára. Sörös Rita 1999-ben a szombathelyi főiskolán rajztanári oklevelet szerzett, majd 1999-ben a Pécsi Tudományegyetemen szobrászként végzett, mestere Palotás József volt. 2004 és 2010 között doktori képzésen vett részt, Rétfalvi Sándor tanítványaként. 2015-ben szerezte meg a DLA fokozatot. Friss szemléletű alkotó, a klasszikus bronzszobrok készítése mellett szívesen dolgozik üveggel is, nagyméretű köztéri alkotásoknál is ötvözve az üveget más anyagokkal.

Dr. Almási Elemér (1919–1985) vegyészmérnök, egyetemi tanár 1942-ben a József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen szerzett vegyészmérnöki oklevelet. A világháborúban a rádiósoknál szolgált. 1944-ben szovjet hadifogságba esett, ahonnan csak 1948-ban tudott hazatérni. Ezt követően több helyütt dolgozott, végül 1959-ben a Központi Élelmiszeripari Kutatóintézet tudományos munkatársa és a Hűtőosztály vezetője lett, egészen 1967-ig. Ezt követően a Kertészeti és Szőlészeti Főiskola Élelmiszerbiológiai és Mikrobiológiai Tanszék tanszékvezető egyetemi tanára lett, ahol megbízták a tartósítóiipari szak megszervezésével. 1971–1974-ig a Kertészeti Egyetem külügyi rektorhelyettesi tisztségét látta el. Számos fontos hazai és nemzetközi testületben vállalt szerepet. Évtizedeken keresztül foglalkozott a hűtés különböző élelmiszeripari alkalmazási lehetőségeivel, a gyümölcs- és zöldségfajták tartósítási és gyorsfagyasztási eljárásaival, az arra alkalmas fajták szelektálásával.

Tóth Dávid: Kósa Géza (2023)

Tóth Dávid (1974–) a budapesti Kisképzőben tanult, majd 1997-ben diplomázott a Magyar Képzőművészeti Főiskolán, ahol Somogyi József, Bencsik István és Karmó Zoltán voltak a mesterei. Szívesen mintáz állatokat, de a természet alakjainak, formáinak a redukálási lehetőségei is erősen foglalkoztatják. Köztéri szobrászatában visszanyúl a klasszikus szobrászat értékeihez.

Kósa Géza (1950–2021) 1968 és 1973 között a Kertészeti Egyetem dísznövénytermesztési és dendrológiai szakán végezte felsőfokú tanulmányait. 1975-ben az MTA ÖBKI Botanikus Kertjében kapott állást Vácrátóton, ahol a dendrológiai gyűjteménnyel foglalkozott, 2002-től nyugdíjazásáig a Botanikus Kert vezetője volt. Tagja volt a Magyar Génmegőrzési Tanácsnak. 1998–2002 között a főszerkesztője volt a Kert-Kultúra folyóiratnak. Alapító tagja a Magyar Arborétumok és Botanikus Kertek Szövetségének, 1992–2002 között főtákará, majd később elnöke volt. 2023-ban az F épület közelében állították fel a szobrát.

Kocsis András Sándor: Bálint György (Bálint gazda) (2025)

Kocsis András Sándor (1954–) autodidakta képzőművész és fotográfus. Fest, szobrot mintáz és szenvedélyesen fényképezi a körülötte lévő világ érdekes momentumait. A Kereskedelmi és Vendéglátóipari Főiskolán végzett kereskedelmi üzemgazdász szakon, majd 1984-ben az Eötvös Loránd Tudományegyetemen szociológiából diplomázott. 1988 óta a magyar könyvkiadás és -kereskedelem meghatározó alakja, évtizedekig vezette a Kossuth Kiadót. Bálint gazdáról 2020-ban készült szobrát 2025-ben avatták fel a Budai Arborétumban.

Bálint György (1919–2020), ismert nevén Bálint gazda kertész- és mezőgazdasági mérnök, szerkesztő, médiaszemélyiség, újságíró, a mezőgazdasági tudományok kandidátusa. Bálint gazda 28 évig a Magyar Televízió Ablak című magazinjának állandó munkatársaként tevékenykedett, így tett szert országos ismertségre. 1941-ben kertészmérnöki oklevelet szerzett a budapesti Magyar Királyi Kertészeti Akadémián. A zsidótörvények származása miatt rendkívüli nehézségek elé állították, munkaszolgálatos volt, először a mauthauseni, majd a gunskirchener koncentrációs táborba került, ahonnan sikeresen megszökött. A háború után – az államosításig – a családi birtokon gazdálkodott. 1955–1959 között a Mátyás Állami Gazdaság főagronómusa volt, majd a Fejér megyei Állami Gazdaságok igazgatósága alkalmazta őt főkertészként. Több kitérő után 1981-es nyugdíjazásáig a Hírlapkiadó Vállalatnál dolgozott, ahol 1969–1981 között a Kertészet és Szőlészet főszerkesztői teendőit látta el, 1970–1981 között pedig a Kertgazdaságot szerkesztette. Alapítója és főszerkesztője volt a Kertbarát Magazinnak. 1981–2009 között a Magyar Televízió Ablak című magazinjának állandó munkatársa volt. 1987-ben címzetes főiskolai tanári címet kapott a Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetemen. 1994–1998 között az SZDSZ színeiben országgyűlési képviselő volt.

Szabados János: Mozaik (1972)

Szabados János (1937–2021) festőművész 1962-ben végzett a Magyar Iparművészeti Főiskolán, mesterei Miháلتz Pál és Z. Gács György voltak. Főiskolai tanulmányait követően több kelet- és nyugat-európai országban járt tanulmányúton. 1973–1989 között a fonyódi Alkotóház vezetője volt. Muráliák tervezésével és kivitelezésével is foglalkozott. Ezek közé tartozik a kampusz K épületében található nagy méretű mozaik. Az 1970-ben átadott épületet Pál Balázs tervezte, s ma már műemléki védeltséget élvez, két évvel később ebben helyezték el Szabados János, színes márványdarabokból kirakott alkotását. A mű látszólag nonfiguratív, de én belelátok egy erdőt, vagy inkább egy gyümölcsfákból álló kertet, amelyben a törzseket körül veszik a lombkoronák, tematikailag így kapcsolódva az intézmény oktatási tevékenységéhez.

Paizs László: Mozaik (1959)

A Munkácsy-díjas, érdemes művész Paizs László (1935–2009) festő, szobrász, grafikus a Magyar Iparművészeti Főiskolán szerzett diplomát, mesterei: Z. Gács György, Rákossy Zoltán és Szentiványi Lajos voltak. Művészeti szemléletére nagy hatással voltak a Velencei Biennálé amerikai pavilonjában az 1964-ben látott pop art művek, s azóta folyamatos megújulás jellemezte művészetét. Igazán elismertté az 1980-as években készített, anyagában színezett, konstruktív, nagyméretű poliészter szobrai, majd a színes poliészter táblaképei tették.

Paizs Lászlónak a Szent István Campuson is van egy, az ittenihez hasonló jellegű, nagy méretű mozaikkompozíciója, de ez jóval korábbi, hiszen ez volt a művész diplomamunkája. A Budai Campus alkotásán a kertészeti tevékenység gyümölcseit láthatjuk azon a tálon, amit a középső nőalak tart a kezében.

Csík Jolán: Gobelin (1972)

Csík Jolán (1887–1980) Festőművész. A budapesti Képzőművészeti Főiskolán folytatott művészeti tanulmányokat, Ferenczi Noémi tanítványa volt. Kaposváron telepedett le. 1915-től volt kiállító művész volt, többször szerepelt a Műcsarnok kiállításain.

A kampusz K épületének tanácstermében látható textilmunka gazdag, változatos felületű, de összességében egységes alkotás. Megjelenik rajta a kert, az ott megtermelt gyümölcsök, a szőlőt megcsócsáló csóka, virágok, illetve a terített asztal motívumai vázákkal, pohárral, tálakkal, gyertyatartóval.

Csík Jolán gobelintervét az a testvérpár, Ungár Klára és Ungár Olga szőtték le, akik a MATE Szarvasi Képzési Helyén látható, e kötetben is bemutatott Tassy Klára-gobelin megvalósulásában is közreműködtek.

Hincz Gyula – Rác András – Hegyi György: Mozaik (1973)

Hincz Gyula – Rác András – Hegyi György: Mozaik (1973)

A Munkácsy- és Kossuth-díjas, érdemes és kiváló művész Hincz Gyula (1904–1986) festő és grafikus 1929-ben Rudnay Gyula és Vaszary János tanítványaként végzett. 1929-ben már – Moholy-Nagy László támogatásával – a berlini Sturm Galériában szerepelt. 1928-ban az Új Művészek Egyesülete, 1929-ben a Képzőművészek Új Társasága tagja. 1930–1931 között római ösztöndíjas. 1946–1949 között a Magyar Iparművészeti Főiskola, majd 1963-ig a Magyar Képzőművészeti Főiskola tanára. Nagy hatású, komplex és gazdag életművel rendelkező művész volt.

Rác András (1926–2013) festő és mozaikművész 1942–1946 között szabadiskolákba járt, ahol Bernáth Aurél és Vilt Tibor voltak a tanárai. 1946–1951 a Magyar Képzőművészeti Főiskola hallgatója volt, mesterei Berény Róbert és Fónyi Géza voltak. Mozaikjai nem pusztán középületeket, hanem magánházakat is díszítettek.

Hegy György (1922–2001) festő és mozaikművész 1946–1950 között a Magyar Képzőművészeti Főiskolán Berény Róbert, Barcsay Jenő és Fónyi Géza tanítványa volt. Később Csehországban, Franciaországban, Olaszországban, Bulgáriában, a Szovjetunióban és Izraelben járt tanulmányúton. Monumentális mozaikok mellett táblaképméretűeket is készített, s számos művészi kivitelezésű üveglak kötődik a nevéhez.

A Budai Campus K épület dísztermében hármójuk közös munkája az az 1973-ban átadott csodálatos üvegmozaik, amely harsány színeivel, formagazdagságával, a fal síkjából kiemelkedő részleteivel hívja fel magára a figyelmet. Rátekintve egy élénk virágzó rétre is asszociálhatunk, de a részletekre fókuszálva egy sugárzó napot, fákat, bokrokat, az éltető vizet, növényeket, kalászokat láthatunk bele. Igazi burjánzása a természetnek, buja tobzódása az életnek.

Agasziasz után: Borghese-gladiátor

A Budai Campus A épület aulájában álló szobor a bronzból készített kicsinyített másolata a Kr. e. 100 körül élt ókori görög Agasziasz Borghese-vívó vagy Borghese-gladiátor néven ismertté vált, a párizsi Louvre-ban őrzött életnagyságú márványszobrának. Az eredeti alkotás Kr. e. 100-ban készülhetett Epheszoszban. A szobrot 1611-ben találták meg a Róma melletti Nettunóban, Nero császár tengerparti palotájának romjai között, s onnan került a Borghese család tulajdonába, amit aztán 1807-ben Napóleon vásárolt meg, és a Louvre-ba vitte. A kidolgozottsága és a dinamikája miatt a 19. századi művésziskolák egyik kedvenc mintaképévé vált, ezért nagyon sok másolat készült róla.

Az egyetemen látható változat készítőjének a nevét nem tudjuk, de az bizonyos, hogy korábban ez volt a Kertészeti Egyetem „Élen a tanulásban, élen a sportban” vándordíja. A talapzaton látható bronz táblán több név is olvasható 1979 és 1982 közötti időszakból, de azután nincs több bejegyzés, pedig még a 2000-es évek elején is kiadták a díjat.

Kiss Nagy András: A győztes (1984)

A Munkácsy- és Kossuth-díjas, érdemes művész Kiss Nagy András (1930 –1997) szobrász a Magyar Képzőművészeti Főiskolán és a leningrádi Repin Akadémián tanult. Végül 1957-ben diplomázott a főiskolán, ahol mesterei Mikus Sándor és Pátzay Pál voltak. Az 1970-es évekre a hazai éremművészet egyik legjelentősebb alakjává vált. Rendkívül termékeny művész volt, köztéri alkotása mellett számos bronz és ólom kisplasztikát készített, de kőszobrai is értékesek.

A kubista szobrászat jegyeit magán viselő 1,5 méteres bronz szobor egy vörös márvány posztamenten áll a K épület aulájában. A kiváló alkotás talapzatának oldalán az „Élen a tanulásban, élen a sportban” felirat olvasható. Egy réztáblán pedig az egyetem örökös vándordíjának nyerteseit sorolják fel, de csak 1979-től 1986-ig.

Georgikon Campus

K E S Z T H E L Y

NAGYVATHY JÁNOS

1755-1819

A MAGYAR MEZŐGAZDASÁGI
SZAKOKTATÁS ÜTTÖRŐJE

Segesdi György: Nagyváthy János (1956)

A Munkácsy-díjas, érdemes és kiváló művész Segesdi György (1931–2021) 1954-ben végzett a Magyar Képzőművészeti Főiskolán, mesterei Kisfaludi Strobl Zsigmond, Szabó Iván és Beck András voltak. Sokoldalú, komoly mesterségbeli tudással rendelkező művész volt. Pályája elején hagyományos, figurális szobrokat készített, majd a lemezplasztika lehetőségeit kutatta. 1963-ban részt vett a Velencei Biennálén. A kortárs nyugati művészeti törekvések hatására pályája második felében eltávolodott a hagyományos ábrázolásmódoktól, hegesztett szobrokat, nonfiguratív, csavart lemezplasztikákat és plexi alkotásokat készített. 1976-tól a Magyar Iparművészeti Főiskola tanszékvezető tanára, 1987–1997 között a Magyar Képzőművészeti Főiskola szobrász tanszékének docense volt.

Két évvel a főiskola elvégzése után készítette el Nagyváthy Jánost ábrázoló alkotását. Nagyváthy János (1755–1819) a magyar mezőgazdasági szakképzés kialakításának jeles képviselője, az első magyar nyelvű rendszeres mezőgazdasági munka szerzője. 1792-től gróf Festetics György jószágkormányzójaként az akkor alakult központi birtokirányítási szerv, a Keszthelyen működő „Directio” vezetője volt, ezért Keszthelyre költözött. Azok a talajjavítási és egyéb eljárások, gazdasági utasítások, amelyekről a Festetics-birtok ismert volt, Nagyváthy nevéhez fűződnek. Ő kezdeményezte és vette rá Festeticset a csurgói gimnázium és a keszthelyi Mezőgazdasági Akadémia, a Georgikon alapítására is.

Vastagh László: Pethe Ferenc (1961)

Vastagh László (1902–1972) szobrász egy igazi művész dinasztia sarja: nagyapja Vastagh György (1834–1922) festőművész, apja ifj. Vastagh György (1868–1946) szobrász, nagybátyja Vastagh Géza (1866–1919) festőművész, testvére Vastagh Éva (1900–1942) szobrászművész, s nem mellékesen anyai ágon Benczúr Gyula (1844–1920) festőművész unokája, s édesanyja, Vastagh Györgyné Benczúr Olga (1875–1962) is képző- és iparművész volt. Vastagh László az édesapjától tanulta a szobrászatot. Franciaországban és Németországban járt tanulmányúton. Apjával 1931-ben Egyiptomba utazott, ahol a kairói Mezőgazdasági Múzeum számára állatszobrokat mintáztak. 1945 után nem tudott autonóm alkotóként érvényesülni, ezért a budapesti Mezőgazdasági Múzeumban 1950-től restaurátorként végzett, illetve néhány portrén kívül, a múzeum és a MATE jogelődje, a gödöllői Agrártudományi Egyetem számára állatszobrokat mintázott.

Pethe Ferenc (1763–1832) szobrát három, szinte teljesen megegyező változatban készítette el a művész. A másik kettő a Mezőgazdasági Múzeum oldalában, illetve a Agrárminisztérium Kossuth téri épületének árkádjá alatt áll, de a keszthelyi volt az első példány. Pethe Ferenc a debreceni református kollégiumban folytatott tanulmányai után 25 évesen nagy nyugat-európai körutat tett, majd Bécsben letelepedve gazdasági újságot szerkesztett. Innen hívta 1797-ben Festetics György a Georgikonba, ahol több pozíciója is volt: könyvelő volt, és két évig ő irányította a Georgikont, több újítást is bevezetve a gyakorlati földművelésben. 1801-ben felmondott Keszthelyen, és nem tért vissza a városba.

PETHE
FERENC
1763
1832

TÓSSÉ
SAMUÉL
1812
1880

DR. BÁRINGES
GYULA
1868 - 1908

DR. NINCSE
GUSTAV
AROLF
1870-1942

DR. MOLNAR
GABOR
1883-1958

id. Kalló Viktor: Mathiász János

Kalló Viktor (1931–2014) szobrász a szocializmusban számos politikai emlékművet, munkástárgyú alkotást készített. 1959-ben megnyerte a budapesti Köztársaság téri Mártíremlékmű-pályázatot, és ezt követően három évtizeden át az egyik legfoglalkoztatottabb köztéri szobrászként dolgozott. A rendszerváltást követően számos munkáját leemelték talapzatáról és elvitték a Budatétényi Szoborparkba, illetve múzeumi raktárakba. Miként Kocsis Pál síremlékét, így 1962-ben Kerényi József építésszel közösen ő készítette el Mathiász János kecskeméti síremlékét is, amit 1963 májusában állítottak fel. A síron látható bronz domborműnek egy változata került később a Georgikon Campus területére.

Mathiász János (1838–1921) világhírű magyar szőlész-borász. A filoxéra vész idején grandiózus nemesítő munkába kezdett és mintegy 3700 fajtát nemesített. Ez a világon egyedülálló, ezért munkássága a „világörökség” szerves részévé vált és a Magyar Nemzeti Értéktárba került.

Tar István: Éneklők – Kétfigurás kompozíció (1967)

A Munkácsy-díjas, érdemes művész Tar István (1910–1971) 1940-ben Bory Jenő tanítványaként végzett a Magyar Képzőművészeti Főiskolán. 1941–1942-ben római ösztöndíjas volt. 1957–1968 között a Művészeti Alap elnöke, majd vezetőségi tagja. 1965–1969 között a Magyar Iparművészeti Főiskola ötvös szakának tanszékvezető tanára. Rendkívül termékeny alkotó volt, aki sok köztéri alkotást, köztük a szocializmus elvárásainak megfelelőket is készített, amelyek közül közel 50 darab ma is látható. Leginkább az emberi alak, a test foglalkoztatta, ez részben a realista, de a szocialista realizmust meghaladó figuratív szobrain is tetten érhető volt.

Az *Éneklők* című két figurás, kőből faragott kompozíciója a Georgikon Campus kollégiumánál áll, s egyszerre dicsőíti a női test szépségét, valamint a művészet erejét.

Szabó Iván: Tessedik Sámuel (1971)

A Munkácsy-díjas, érdemes és kiváló művész Szabó Iván (1913–1998) előbb a Közgazdasági Egyetemen tanult, ám végül a Magyar Képzőművészeti Főiskolán diplomázott 1939-ben, mestere Medgyessy Ferenc volt. Aktívan táncolt is, egy ideig a Muharay, majd a Honvéd Népi Együttes vezetője, koreográfusa volt, nem meglepő, hogy gyakoriak a táncábrázolásai is. 1950–1981 között a Magyar Képzőművészeti Főiskola nagy hatású tanára. 1954-ben alapította a mártélyi főiskolai telepnek és a Vásárhelyi Őszi Tárlatok társszervezője. Agyaggal, bronzsal, kővel és fával is szívesen dolgozott, de kerámiákat is készített.

Tessedik-szobra a Georgikon Campus szoborparkjában áll, s érdekessége, hogy két példányt öntött belőle. A másodpéldány a Mezőgazdasági Múzeumnál látható. Tessedik Sámuel (1742–1820) evangélikus lelkész, tudós, pedagógus, pedagógiai és gazdasági szakíró.

Marton József: Szendrey Júlia (1982)

Dr. Marton József (1908–1981) 1930-ban végzett a debreceni Tudományegyetem teológiai karán, majd 1937-ben államtudományi doktorátust szerzett Pécsen. 1938-ban lett Törökszentmiklós református lelkésze, ahol 43 évig szolgált. A II. világháború idején tábori lelkész volt. Szabadidejében szobrászkodott.

Ő készítette el Szendrey Júlia (1828–1868) költő, író, műfordító, Petőfi Sándor (majd Horvát Árpád történész) feleségének portréját. Ez volt az első Szendrey Júlia tiszteletére állított köztéri szobor. A MATE Szendrey-majorjában álló alkotás posztamensét Búza Barna (1910–2010) szobrászművész készítette, s – megrongálása után – Orr Lajos (1952–) szobrász restaurálta, akinek egyébként három saját alkotása is áll a szoborparkban.

SZENDREY JULIA

1828-1868

Szabolcs Péter: Belák Sándor (1989)

A Munkácsy-díjas Szabolcs Péter (1942–) 1967-ben végzett a Magyar Képzőművészeti Főiskolán, mesterei: Szabó Iván és Somogyi József voltak. Alapvetően bronz szobrokat készít, a mintázás az igazi területe, de fa-fém kompozíciókkal, és a rézlemez domborításával is eredményesen próbálkozott.

Belák Sándor (1919–1978) szobrát születésének 70. évfordulóján állították fel. Belák Sándor mezőgazdász, egyetemi tanár, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja volt. A József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen szerzett diplomát. 1951-ben a keszthelyi Mezőgazdasági Kísérleti Intézet munkatársa lett. 1960-tól a keszthelyi Mezőgazdasági Akadémián oktató, majd igazgató, s 1977-ig rektor. Itt nagy szerepe volt abban, hogy a keszthelyi agrártudományi főiskola egyetemi rangot kapjon. 1963-tól haláláig országgyűlési képviselő volt.

Szabolcs Péter: Láng Géza (1990)

A Munkácsy-díjas Szabolcs Péter (1942–) Belák Sándor portréjának megmintázása után egy éven belül újabb feladatot kapott az egyetemtől. 1990-ben Láng Géza bronz mellszobrát készítette el, amit szintén a kampusz szoborparkjában állítottak fel.

Láng Géza (1916–1980) agrármérnök, növénytermesztő, egyetemi tanár, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja, a növénytermesztési agrotechnika monográfusa, a gyepgazdálkodás és a talajerő-gazdálkodás avatott szakértője volt. 1937-ben a keszthelyi gazdasági akadémián szerzett mezőgazdász képesítést. A mezőgazdasági felsőoktatás átszervezésekor, 1947-ben a Magyar Agrártudományi Egyetem első osztályú adjunktusává nevezték ki, s eleinte Keszthelyen, majd a fővárosban tanított. 1950-től 1956-ig a Földművelésügyi Minisztérium tisztviselőjeként tevékenykedett. 1956-ban visszakerült Keszthelyre, ahol később tanszékvezető egyetemi tanár lett. Rektorhelyettesként, majd rektorként is szolgálta az agrárfelsőoktatást. Főbb kutatásai mellett összegző szaktudományos munkáiban a növénytermesztés szinte valamennyi kérdéskörét monografikus igénygel tárgyalta, 1951-ben közzétett kézikönyve öt kiadást ért meg.

Szabolcs Péter: Kemenes Ernő (1990)

A Munkácsy-díjas Szabolcs Péter (1942–) Láng Géza megminta után, még ugyanabban az esztendőben elkészítette Kemenes Ernő büsztjét is, ami szintén a kampusz szoborparkjában áll.

Kemenes Ernő (1891–1985) Kossuth-díjas mezőgazdász, a mezőgazdasági tudományok doktora. A debreceni Gazdasági Akadémiát 1913-ban kitüntetéssel végezte el, ahol a növénytermesztési tanszéken maradt oktatni. Az I. világháború után több uradalom vezetését látta el. A II. világháborút követően a budapesti Agrártudományi Egyetemen lett az Alkalmazott Üzemtani Tanszéken egyetemi tanár, 1948-tól pedig a keszthelyi intézmény gyakorlati tanszékének vezetője. Ezzel egy időben megszervezte és igazgatta a Délnyugat-Dunántúli Kísérleti Intézetet is. 1954-től a Martonvásári Mezőgazdasági Kutatóintézet igazgatója volt. 1955-ben visszatért Keszthelyre, ahol két évtizeden át az MTA munkatársaként a talajművelés, a talajerőgazdálkodás kutatásának országos vezetőjeként tevékenykedett.

Farkas Ferenc: Manninger Gusztáv Adolf (2000)

A Munkácsy-díjas Farkas Ferenc (1958–) a Pécsi Művészeti Szakközépiskola kerámia szakának elvégzése után 1986-ban diplomázott a Magyar Képzőművészeti Főiskola szobrász szakán. Mestere Somogyi József volt. 1994-től a zalaegerszegi Ady Endre Művészeti Általános Iskola és Gimnázium tanára. Sokoldalú és termékeny szobrász- és éremművész.

Manninger Gusztáv Adolf (1910–1982) Kossuth-díjas mezőgazdász, egyetemi tanár – az ebben a kötetben is bemutatott – Cserhádi Sándor unokája volt. Édesapja szintén mezőgazdász, a hazai gabonanemesítés egyik úttörője. Manninger Gusztáv Adolf egyetemi tanulmányait Budapesten a József Nádor Műszaki és Közgazdaságtudományi Egyetem Mezőgazdaságtudományi Karán végezte, majd a göttingeni egyetemen tanult. Hazatérése után a Soproni Egyetemen a Talajbiológiai Intézetben dolgozott. 1939-től a Keszthelyi Mezőgazdasági Akadémián tanított, ahol 1942-ben már rendkívüli akadémiai tanár volt. Személyéhez kötődik a talajlakó kártevők előrejelzése. Az ötvenes években visszatért a fővárosba, Budapesten és Gödöllőn tanított. Az 1956-os forradalom idején kiállt az ifjúság mellett, sőt az egyetemi forradalmi bizottság elnökségének is tagja volt, ami miatt 1957-ben eltávolították az egyetemről. Ezt követően a Növényvédelmi Kutató Intézetben dolgozott, ahol megszervezte a Védekezőtechnikai osztályt. 1969-ben visszahívták a Keszthelyi Agrártudományi Egyetemre, ahol egyetemi tanárként újra tanított 1977-ig. Mellszobrát születésének 90. évfordulóján állították fel.

Orr Lajos: Köllös Gábor (2010)

Orr Lajos (1952–) szobrászművész 1977-ben végzett a Magyar Képzőművészeti Főiskolán, mesterei Somogyi József és Vigh Tamás voltak. 1977-től 1985-ig a budapesti Kisképzőben rajzot és mintázást tanított, majd Derkovits-ösztöndíjat kapva Veszprémbe költözött. 1989-ben felkérték, hogy a nyíregyházi Művészeti Szakközépiskola szobrász-bronzműves szakát indítsa be, itt kapta az első komolyabb megbízásait is. Köztéri munkáit elsősorban bronzból és vörösréz lemezből készíti. Szívesen készít kispasztikákat és érmeket is.

Köllös Gábor (1922–2008) Keszthelyen szerzett agrármérnöki diplomát 1946-ban. 1958-tól a Georgikon Növényteni és Állattani Tanszékének vezetője volt. Nyugdíjas éveiben is aktívan dolgozott az egyetemen. Szülővárosában, Sarkadon és Keszthelyen díszpolgári címmel tüntették ki, és többek között megkapta a Magyar Kultúra Lovagja kitüntetést is.

Orr Lajos: Bakonyi Károly (2012)

Orr Lajos (1952–) szobrászművész 1977-ben végzett a Magyar Képzőművészeti Főiskolán. A MATE keszthelyi jogelődje számára három szobrot is készített. Kölös Gábor portréjának megmintázása után 2012-ben a magyar szőlészet kiemelkedő alakját faragta mészkőbe. A kész mű a csereszegtomaji Georgikon Szőlészeti-Borászati Kísérleti Telepen található meg.

Bakonyi Károly (1921–2010) kertészmérnök, szőlőnemesítő sorsa már a születése pillanatában eldőlt: egy csopaki vincellérházban látta meg a napvilágot. 1941-ben végezte el a balatonarácsi Szőlészeti és Borászati Szakiskolát, majd a budafoki Borászati Szakiskolában tanult. 1959-ben kertészmérnöki diplomát szerzett a Kertészeti és Szőlészeti Főiskolán, 1964-ben szerezte meg doktorátusát. Kutatói és oktatói munkája mellett szőlőnemesítéssel foglalkozott, tanulmányozta a magyarországi telepített szőlőfajták összetételét, a szőlőfajták érésidőpontját, a szőlőfürt, valamint a bogyónagyság közötti összefüggéseket. A méltán népszerű Csereszegi fűszerest 1960-ban hozta létre. Többedmagával hat, államilag minősített szőlőfajtát és több értékes szőlőhibridet nemesített.

Túri Török Tibor: Szendrey Júlia-emléktábla (2014)

Túri Török Tibor (1954–) Keszthelyen élő kultúrmunkás, aki a saját tulajdonában álló kiállításokat (pl. Népviseletes Babamúzeum, Magyar Történelmi Panoptikum, Játék és Nostalgia Múzeum) üzemelteti. Aktív ember: író, szervező, szobrászkodik.

Szendrey Júlia (1828–1868) Keszthely szülöttje, költő, író, műfordító, Petőfi Sándor hitvese. Petőfi halála után újra férjhez ment Horvát Árpád történészhez. Hans Christian Andersen meséi először Szendrey Júlia fordításában jelentek meg nyomtatásban 1856-ban, a könyvben a legismertebb Andersen-történetekkel: *A császár új ruhája*, *A rendíthetetlen ólomkatona*.

Orr Lajos: Sáringer Gyula (2020)

Orr Lajos (1952–) szobrászművész 1977-ben végzett a Magyar Képzőművészeti Főiskolán. A MATE keszthelyi jogelődje számára három szobrot is készített. Bakonyi Károly mészáros mellszobrát Sáringer Gyula bronz büsztje követte.

Dr. Sáringer Gyula Ede (1928–2009) Széchenyi-díjas magyar agrármérnök, entomológus, ökológus, egyetemi tanár, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja, a kísérletes rovarökológia és a növényvédelmi állattan neves kutatója. 1993 és 1996 között a keszthelyi Pannon Agrártudományi Egyetem rektora. 1957-ben védte meg a mezőgazdasági tudományok kandidátusi, 1973-ban akadémiai doktori értekezését. 1990-ben megválasztották a Magyar Tudományos Akadémia levelező, 1995-ben pedig rendes tagjává. 1978 és 1984 között ő volt a Magyar Rovartani Társaság elnöke. 1998 és 2002 között fideszes országgyűlési képviselő volt.

Strobl Alajos: Festetics György (1901)

Strobl Alajos (1856–1926) a századforduló magyar szobrászatának vezető egyénisége. 1876 és 1880 között Bécsben Caspar von Zumbuschnál tanult. Egészen fiatalon kitűnt a tehetségével, 1877-ben már kiállítást szerveztek a műveiből. 1880-ban az épülő budapesti Operaház épületszobrainak elkészítésére nyert pályázatot, s 24 évesen elkészítette a két homlokzati párkányszobrot, majd egy év múlva megbízást kapott Erkel Ferenc és Liszt Ferenc ülő alakjának megformázására az épület főbejáratához. A siker miatt négy évtizedig ő volt hazánk egyik legfoglalkoztatottabb emlékműszobrásza, aki mind állami, mind egyházi és magán megrendeléseket is kapott, s közben negyven évig tanított a Magyar Királyi Képzőművészeti Főiskolán.

Tolnai gróf Festetics György (1755–1819) a keszthelyi Georgikon alapítója, szabadkőműves, a Graeven huszárezred alezredese, nagybirtokos. Kora egyik legnagyobb formátumú főnemese, földesura és mecénása. 18 évig szolgált a hadseregben, majd 1791 májusában kilépett a hadseregből, hogy visszatérhessen a hazájába. Ekkortól Keszthelyen élt. 1797-ben megalapította a Georgikont. A hazai tudományos életnek is egyik fő támogatója volt. A keszthelyi kastélyt is fejlesztette: 1799–1801 között új épületszárnyat építtetett hozzá, az épületben ma is működő Helikon Könyvtár hazánk legnagyobb magánkönyvtára.

Ilyen előzmények után érthető, hogy Strobl Alajost kérték fel arra, hogy elkészítse a Festetics Györgyöt ábrázoló carrarai márvány büsztöt, amit a források többsége szerint 1901-ben állítottak fel az egyetem jogelőd intézményében.

Marosán László: Figurális dombormű (1962)

A Munkácsy-díjas, érdemes művész Marosán László (1916–1991) művészeti tanulmányait a budapesti Iparrajziskolában, valamint Aba-Novák Vilmos szabadiskolájában végezte. A nyugat-európai és a tengerentúli tanulmányúttjai komolyan formálták művészeti szemléletét, ami miatt szívesen kísérletezett. Alkotásait a formai megoldások változatossága jellemezte. A lemezdomborítással létrehozott plasztikus művei közül szerencsére több is látható, a legismertebb és legsikerültebb közülük a veszprémi művelődési központ homlokzatát ékesítő *Művelődés-tér-plasztika*. Az 1979-ben elkészült alkotást szerencsére a volt Georgi Dimitrov Megyei Művelődési Központ átfogó felújítása, és a helyén létrejött CODE Digitális Élményközpont megnyitása után is megőrizték, restaurálva került vissza a homlokzatra.

A Georgikon Campus Deák Ferenc utcai épületének II. emeleti V. előadóteremben látható Marosán László vörösrézlemez domborműve. A sötét patinájú domborított lemez rendkívül jól érvényesül a sárgás-barnás tölgyfurnér borítású háttéren. A kompozíció témája az egyetemen folyó oktatáshoz kapcsolódik: a növénytermesztés, -ápolás és -védelem nemes feladatát megjelenítve.

Baska József: Faintarzia (1976)

A Munkácsy-díjas Baska József (1935–2017) festő- és szobrászművész a Magyar Iparművészeti Főiskolán olyan mesterek keze alatt tanult, mint Z. Gács György, Hincz Gyula, Miháltz Pál, Rákossy Zoltán vagy éppen Barcsay Jenő. 1960-tól maga is a Magyar Iparművészeti Főiskolán tanított. Pályája elejét realiztikus törekvések jellemezték, majd fokozatosan a geometrikus absztrakció hatása alá került: a geometrikus stilizálástól a teljesen elvont formák megjelenítéséig jutott el.

A Georgikon Campus Festetics utcai D épületének a földszintjén egy nagy faintarziás kompozíciója látható Baskának. Sajnálatos módon az elmúlt évtizedek és a más alkotásával szembeni tisztelet hiánya sem kímélték az egyébként látványos, ma már alapos restaurálásra váró művet: az álmennyezet kitakarja a tetejét, átmege rajta egy fűtőcső, s minden további nélkül rácsavarozták a tűzjelző kapcsolóját, valamint egy mozgásérzékelő eszközt is. Eredetileg 1979-ben avatták fel a 3,5 méter magas, összességében 10 méter széles alkotást. Az elkészítésének az volt az előzménye, hogy 1974-ben a Képző- és Iparművészeti Lektoriátus kiírt egy pályázatot nagyméretű faintarzia tervezésére az Agrártudományi Egyetem újonnan felépült 9 emeletes épületének előcsarnokába. Baska mellett Orosz József, Scholz Erik és Illés Árpád is megmérettették magukat, ám végül Baska letisztult, akár virágokként és növényi részekként is értelmezhető geometrikus formáit találta megvalósításra méltónak a zsűri.

Kiss Sándor: A növényvédelmi szolgálatban elhunytak emlékére (2000)

A Munkácsy-díjas, érdemes művész Kiss Sándor (1925–1999) szobrász 1950-ben végzett a Magyar Képzőművészeti Főiskolán Ferenczy Béni és Pátzay Pál tanítványaként. Szívesen dolgozott fával, sok alkotásán népművészeti motívumok is megjelennek, ezeket ötvözte a modern szobrászati törekvésekkel. Sajnos napjainkra több famunkáját is lebontották.

A Georgikon Campuson látható, fából készült alkotása viszont megmenekült, s 2000-ben került az egyetemre. Eredetileg 1985-től Budaörsön a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium Repülőgépes Szolgálatánál volt látható. A Köztérkép adatközlője, Göröntsér Vera szerint „az emlékmű azoknak az áldozatoknak emlékére készült, akik szolgálatuk során elhunytak. Budaörsön. A szolgálat 2000-ben szűnt meg, így valószínű, hogy akkor kerestek helyet az emlékműnek.”

Kaposvári Campus

K A P O S V Á R

Dobándi Károly: Ujhelyi Imre (1966)

A javarészt ismeretlen munkásságú Dobándi Károly (1914–1982) szobrász alkotásai realiztikus portrék, kisplasztikák, vörösréz-lemez domborítások és nonfiguratív fémplasztikák. A Kaposvárott látható szobra az egyetlen ma is látható komolyabb köztéri alkotása, amelyet nagy valószínűséggel 1966-ban – az 1961-ben alapított Kaposvári Felsőfokú Mezőgazdasági Technikum részére – készített el, s amit 2011-ben raktak át a mai helyére, a kastélyépület körüli parkba.

Ujhelyi Imre (1866–1923) 1890-ben kezdte a pályafutását a Magyaróvári Mezőgazdasági Akadémián, ahol 1896-tól mint az állategészségtan akadémiai rendes tanára tanított, s a gümőkór elleni védekezést kutatta. 1903-ban a földművelésügyi miniszter által Magyaróvárott szervezett Tejkiérleti Állomás vezetőjévé nevezték ki, s ő tanította a tejgazdaság című tantárgyat is. 1909-től a Magyaróvári Gazdasági Akadémia igazgatója lett, s egészen 1919-ig vezette a neves intézményt.

Kunvári Lilla: Wellmann Oszkár (1966)

Kunvári Lilla (1897–1984) érem- és szobrászművész, 1924 és 1927 között tanult a főiskola szobrász szakán, ahol a kiváló szobrász, Sidló Ferenc volt a mestere. 1927-től egy ideig Párizsban élt, ahol a Julian és a Colarossi Akadémián folytatott tanulmányokat. Wellmann Oszkárt ábrázoló bronz mellszobra eredetileg a Kaposvári Felsőfokú Mezőgazdasági Technikumban állt, majd 2011-ben rakták át a mai helyére, a kastélyépület körüli parkba.

A szászrégeni születésű Wellmann Oszkár (1876–1943) állatorvos, állattenyésztési szakember, egyetemi tanár, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja volt. 1910-től haláláig állt az Állatorvosi Főiskola állattenyésztési tanszékének élén.

Samu Katalin: Bocik (1968)

A Borsos Miklós-tanítvány Samu Katalin (1934–2011) alkotásainak többsége állatfigura, kedvelt anyaga a kő, munkássága során sokat merített az egyiptomi és a görög szobrászatból. Az Élettani és Takarmányozástani Intézet, Gazdasági Állatok Takarmányozása Tanszék előtt álló szobra viszont nem kőből, hanem alumíniumból készült, s eredetileg 1968-ban állították fel.

id. Fekete Géza: Csukás Zoltán (1966)

A számos köztéri alkotással rendelkező id. Fekete Géza (1906–1976) az Iparművészeti Iskolában, majd a képzőművészeti főiskolán tanul, s olyan kiváló mesterei voltak, mint Szentgyörgyi István és Telcs Ede. A Csukás Zoltánt ábrázoló mésző mellszobor eredetileg a Kaposvári Felsőfokú Mezőgazdasági Technikumban állt, majd 2011-ben rakták át a mai helyére, a kastélyépület körüli parkba.

Csukás Zoltán (1900–1957) Kossuth-díjas mezőgazdász, állatorvos, közgazdász, egyetemi tanár, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja. A 20. századi magyar állattenyésztés egyik legkiemelkedőbb egyénisége. A tudományosan megalapozott baromfitenyésztés, takarmányozástan, szarvasmarha-bírálat és -családtenyésztés területén végzett munkássága miatt elismert tudós volt. 1931-ben részt vett a Magyar Szarvasmarhatenyésztők Országos Egyesületének megszervezésében.

Bors István: Égtájak – szoborcsoport (1992)

A Borsos-tanítvány Bors István (1938–2003) Kaposváron született és ott is halt meg. Fiatalon Egyiptomban, Görögországban és Közép-Ázsiában járt tanulmányúton, ezért is érthető tetten a művein az ősi égei-tengeri kultúrák hatása. De legalább ilyen fontos volt számára Henry Moore művészete is. Később a népi kultúra foglalkoztatta. Szobrai leggyakrabban bronzból, alkalmanként kovácsoltvasból és fából készültek, amelyekhez régi mezőgazdasági eszközöket is felhasznált.

Az 1992-es avatást követően így írt a műről a Somogyi Hírlap: „Felállították a Pannon Agrártudományi Egyetem kaposvári állattenyésztési karának udvarán Bors István Munkácsy-díjas szobrászművész *Égtájak* című szobor-kompozícióját. A gyeptérfő közepén magasodik krómacél túske a világoszlopot jelképezi, négy oldala pedig a négy égtáj felé mutat. Keleten a felkelő nap oldalán áll a kurosz, az ifjú figurája, az ifjúság, a testi erő, az emberi méltóság és a tisztesség szimbóluma. Vele szemközt, a lenyugvó nap partján áldozati állatot vivő férfi-alak áll, a bölcsesség birtokába jutott, tudását áldozat árán is átadni kész ember jelképe. Az északon álló bika figurája a termékenyítő erő ősi-örök jelképeként szerepel. A déli pólus nőalakja a termékenység, ellentéteket magában hordozó, s egyben azokat föloldó szimbóluma. Állat-ember-növény szintézise. Faágakként kinövő kezei kígyófejben végződnek, a bal az ifjú (testi erő), a jobb a férfi (érett gondolkodás) felé mutat, így teremtve egyensúlyt az ember földi és szellemi lénye között.”

Bors István: Égtájak – Nyugat (1992)

Bors István: Égtájak – Kelet (1992)

Bors István: Égtájak – Észak (1992)

Bors István: Égtájak – Dél (1992)

Deli Ágnes: Elmondhatatlan (2008)

Deli Ágnes (1963–) 2008-ban készítette el a MATE kampuszain álló kevés absztrakt szobrok egyikét, méghozzá egy kifejezetten izgalmas alkotást. Deli képzett alkotó, előbb a Janus Pannonius Tudományegyetem földrajz-rajz szakán, majd az amszterdami Gerrit Rietveld Academy szobrász szakán, aztán a Magyar Képzőművészeti Főiskola szobrász szakán, végül a hágai művészeti akadémián tanult. A Munkácsy-díjas alkotó korábban a Kaposvári Egyetem Művészeti Kara Vizuális Tanszékének oktatója volt.

A Csukás Zoltán Kollégium előtt álló szobor szinte-rezett acélból készült. Az avatásakor Aknai Tamás tanszékvezető egyetemi tanár azt mondta, hogy „ez az alkotás a maga nemében a legizgalmasabb, az aktuális művészeti rendszerben a leginkább helyénvaló problémát feszegeti. Egyszerűen és nagyon szigorúan megfogalmazott szobor. Amelyben a forma kitágulásának, szűkülésének varázslatosan pontos, szép léptékbe kényszerített elegyéről van szó, és különböző képzettársításokra alkalmas.”

Humenyánszky Jolán: Anker Alfonz (1984)

Humenyánszky Jolán (1942–2011) szobrászművésznek viszonylag kevés köztéri alkotása van, de közülük kettő is kapcsolódik a mezőgazdasághoz. A Cserháti Sándort ábrázoló bronz mellszobra az agrárminisztérium Kossuth téri épületének árkádjá alatt áll, Anker Alfonz bronz portréja pedig a Kaposvári Campus körépületének aulájában.

Anker Alfonz (1925–1979) állattenyésztő és genetikus volt, bár nem szerzett mezőgazdasági diplomát. Ősei több generáción keresztül lótenyésztéssel foglalkozó szakemberek voltak. A családi hagyományok miatt ő is méneskari tisztt szeretett volna lenni, de a világháború közbeszólt. A hadifogság után 1948-ig a bécsi Spanyol Lovasiskolában lovagolt, ahol a lipicai fajta kutatásával foglalkozott. Az 1950-es években több ménesnél dolgozott, ahol származástani kutatásokat végzett, s új populációgenetikai eljárásokat dolgozott ki. Munkája során az összes Magyarországon tenyésztett lófajtának visszakereste az eredetét 1786-ig. Ankert Guba Sándor hívta meg 1962-ben a Kaposvári Felsőfokú Mezőgazdasági Technikumba, ahol haláláig tudományos munkatársaként dolgozott.

Szinte Gábor: Faintarzia kompozíció (1987)

Szinte Gábor (1928–2012) festő, grafikus, díszlettervező 1952-ben végzett a Magyar Képzőművészeti Főiskolán Bernáth Aurél növendékeként, majd 1957-től 1959-ig a firenzei Accademia delle Belle Arti-n folytatta tanulmányait. 1971-től a Színház és Filmművészeti Főiskolán egyetemi tanár, 1978-tól 13 évig a Magyar Képzőművészeti Főiskola tanszékvezetője. Gazdag és sokrétű életművében fontos szerepet kaptak a faintarzia kompozíciók, amelyek közé tartozik a kaposvári is.

Az 1987-ben elkészült, egyenként 11 négyzetméteres kompozíció az akkori állattenyésztési kar újonnan épült épületébe került egy előadóterem előtti falfelületre, az egyiken szürkemarhát, a másikon pedig lovat ábrázolva.

Rétfalvi Sándor: Guba Sándor (1990)

A gazdag életművel rendelkező Rétfalvi Sándor (1941–2021) Somogyi József tanítványa volt a Magyar Képzőművészeti Főiskola szobrász szakán. A villányi nemzetközi szobrász-alkotótelep egyik megalapítója és szervezője, 1982 és 1995 között a Janus Pannonius Tudományegyetem rajztanszék vezetője volt. Gesztusértékű volt, hogy éppen őt kérték meg Guba Sándor 5/4-es bronz mellszobrának megmintázására, ami az egyetem körépületének aulájában áll.

Dr. Guba Sándor (1927–1984) mezőgazdasági mérnök, főiskolai igazgató és országgyűlési képviselő 1950-től 1957-ig az Állattenyésztési Kutató Intézet Szarvasmarha-tenyésztési Osztályának tudományos munkatársa volt, ezután Kaposvárra került, ahol 1961-ben megalapította a Felsőfokú Mezőgazdasági Technikumot, amelynek tíz éven keresztül igazgatója is volt. 1962-től 1971-ig vezette a szintén általa alapított állattenyésztési kutatócsoportot is, majd 1971-ben a Kaposvári Mezőgazdasági Főiskola alapító főigazgatója lett. 1967-től 1984-ben bekövetkezett haláláig országgyűlési képviselő is volt.

Gera Katalin: Baka József (2005)

Gera Katalin (1943–) 1962–1967 között volt a Magyar Képzőművészeti Főiskola diákja, ahol Somogyi József és Szabó Iván voltak a mesterei. A Somogy megyei művészeti élet, s egyben a kaposvári pedagógusképzés fontos alakja. A szobrászat mellett elismert éremművész is. A Kaposvári Campus körépületének aulájában álló Baka József-szobrát 2005-ben avatták fel.

Dr. Baka József (1933–2004) egyetemi tanár, gazdasági főigazgató, Kaposvár egykori alpolgármestere előbb a Számviteli Főiskolán, majd a pécsi jogi karon diplomázott. 1962-től a Szekszárdi Felsőfokú Mezőgazdasági Technikum gazdasági vezetője volt. 1970-ben Dr. Guba Sándor meghívására lett a Kaposvári Mezőgazdasági Főiskola gazdasági igazgatója. 1988–1999 között a Pannon Agrártudományi Egyetemen, majd 2000-től a Kaposvári Egyetemen a gazdasági főigazgatói teendőket látta el. Komoly szerepe volt a kaposvári agrár-felsőoktatás fejlesztésében.

Gera Katalin: Kovács Ferenc (2016)

A Somogy megyei művészeti életben aktív Gera Katalin (1943–) Baka József portréja mellett elkészítette Kovács Ferenc bronz mellszobrát is, amely szintén a körépület aulájában áll.

Kovács Ferenc (1921–2015) állami díjas állatorvos, állatfiziológus, biometeorológus, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja volt. Az állathigiéniai kutatások Magyarországon és külföldön egyaránt elismert, iskolateremtő egyénisége, az állat élettani folyamatai, megbetegedései és a külső környezeti hatások közötti összefüggéseket vizsgáló biometeorológia kiemelkedő alakja volt. 1962 és 1990 között volt az Állatorvostudományi Egyetemen általa szervezett állathigiéniai tanszék vezetője. A MATE jogelődjéhez is szorosan kapcsolódott, hiszen 1990 és 1992 között a Pannon Agrártudományi Egyetem kaposvári állattenyésztési karán oktatott egyetemi tanárként, majd kutatóprofesszorként, illetve a Kaposvári Egyetem Doktori és Habilitációs Tanácsának örökös, tiszteletbeli elnöke lett.

Szarvasi Képzési Hely

S Z A R V A S

Baranski Emil: Aratójelenet (1927)

Baranski Emil László (1877–1941) lengyel gyökerekkel rendelkező grafikus- és festőművész, főiskolai tanár, rajzpedagógus. Főiskolai tanulmányait 1895–1900 között végezte, s végül 1903-ban szerzett rajztanári oklevelet. Részt vett az első világháborúban, Signum Laudisszal tüntették ki. A háború után a Képzőművészeti Főiskola tanára lett, ahol rajzpedagógiát és vízfestést tanított. Olajfestményeket, grafikai műveket, akvarelleket és rézkarcokat készített.

Az aratójelenetet ábrázoló sgraffito Szarvas egyik legszebb alkotása, s az egykori Középfokú Gazdasági Tanintézet, a mai MATE kollégiumépület homlokzatát díszíti. A Nászay Miklós tervezte épületet 1927-ben avatták fel.

Baranski Emil: Napóra (1927)

Baranski Emil László (1877–1941) a jelenlegi kollégiumépület Petőfi utcai déli homlokzatára egy napórát álmodott meg. Az 5 méteres magasságban 1927-ben elkészült eredeti, Baranski-féle napórának a nagy része fél évszázad alatt szétmállott. 1984-ben az épület tatarozásával együtt a napórát a megyei múzeum restaurátorai a maradványok és az eredeti fényképek alapján rekonstruálták. A napóra számai alá az aratást szimbolizáló sgraffito került. A sugaras naparc közepén pedig egy gímszarvas-ábrázolás került. Az alatta látható 1780-as dátum az iskola ősének alapítási éve.

TESSEDIK SÁMUEL
1742 - 1820

AZ ISTEN HÍJ SZOLGÁJA,
A NEMZET IGAZ FIJA,
A MAGYAR FÖLD SZERELMESE,
A NÉP TANTONESTERE.

SZÜLETÉSE KETSZÁZ ÉVES
EUFÓRIÁJÁN ALKALMAKOR
A SZARVASI
ORIGÓDOKOK SZÖVETSÉGENEK
LELKIS KÉZDEKFEJESZESÉRE
EMÉLTÉ
A NEGETTÖBB HALÁRS UTÓKOR

Keviczky Hugó: Tessedik Sámuel (1942)

Aki gyakran sétál Budapest belvárosában, az már biztosan megcsodálta az első világháborúban elesett 600 postás emlékművét az egykori főposta Párizsi utcai homlokzatán. Ezt Berán Lajossal közösen Keviczky Hugó (1879–1946) szobrász és éremművész készítette. Keviczky a zayugróci fafaragó iskolában, majd a budapesti Iparművészeti Főiskolán képezte magát, elsősorban Strobl Alajos tanítványaként. A Nógrád-Hont vármegyei törvényhatósági bizottságnak, a Hollós Mátyás társaságnak és a Nógrádmegyei Madách Társaságnak is tagja volt.

Szarvas fejlődése a város evangélikus lelkészének, Tessedik Sámuelnek (1742–1820) a nevéhez fűződik, ezért is örökítették meg emlékét számos alkotásban. Keviczky Hugó Tessedik-szobrát 1942-ben állították fel, a jeles pedagógus, pedagógiai és gazdasági szakíró születésének 200. évfordulóján. A nézők fölé magasodó kőtalapzaton álló alak körül a gazdaképzés jelképei láthatók. A szobor mai helyére, az egykori főiskola parkjába 1970-ben került.

Kucs Béla: Vedres István (1969)

Kucs Béla (1925–1984) szobrászművész kora legjobb mestereitől, Medgyessy Ferenctől, Pátzay Páltól és Mikus Sándortól tanult 1948 és 1953 között a Magyar Képzőművészeti Főiskolán. Rendkívül termékeny alkotó volt, s életében közel negyven köztéri alkotását állították fel.

Vedres István (1765–1830) mérnököt, építész, gazdasági-műszaki szakíróként ábrázoló alkotása a Holt-Körös partján kialakított szoborsétányon áll. Vedres Szeged város főmérnökeként dolgozott. Feladatai közé tartozott a futóhomok megkötése Csengele környékén fásítással, illetve a szőreg-gyálai határ vízrendezése és ármentesítése. 1805-ben írt röpiratában Soroksár–Kecskemét–Kiskunfélegyháza–Szeged vonalvezetésű Duna–Tisza-csatorna, szegedi kereskedelmi kikötő és közraktár létesítése mellett érvelt. Számos csatornatervet készített, víztározók létesítését, tógazdaságok kialakítását javasolta. Verseket, színdarabokat írt, Aesopust fordított. Egyike volt az MTA megalapítóinak.

Vedres szobrát elsőként helyezték el az egykori Tessedik Sámuel Főiskola Mezőgazdasági Víz- és Környezetgazdálkodási Karának Kollégiuma előtt, a Holt-Körös partján kialakított szoborsétányon.

Seregi József: Beszédes József (1970)

Seregi József (1939–) 1954 és 1957 között kőszobrászatot tanult, majd magánúton Marton Frigyesnél tanult. Nagyméretű, köztéri munkák mellett szívesen foglalkozik kisplasztikákkal is.

Beszédes József (1787–1852) vízépítő mérnököt ábrázoló alkotása a Holt-Körös partján kialakított szoborsétányon áll. Beszédes a pesti egyetemen filozófiát, majd mezőgazdasági és mérnöki tudományokat tanult. 1810-től a Sárvíz szabályozásán dolgozott, és a magyarországi folyószabályozások egyik legjelentősebb szakemberévé vált. Megszervezte a reformkor nagy vízügyi átalakítási munkálatait. Vasúti mérnökként is működött, a linz-budweisi lóvasút és a Magyar Középponti Vasút építésében is részt vett. Kidolgozta egy Kolozsvártól Grazig hajózható csatorna építésének tervét. Széchenyi Istvánnal elhajózott a Dunán Galacig, és onnan Konstantinápolyba. 1840-ben törvényt hoztak a Beszédes által elképzelt Duna–Tisza-csatorna építéséről, de a csatorna építése lekerült a napirendről.

HANK OLIVER
1930-1991

Stöckert Károly: Hank Olivér (1970)

Stöckert Károly (1910–1991) szobrászművész az Iparművészeti Iskola után Münchenben tanult, majd 1936-ban végzett a Magyar Képzőművészeti Főiskolán, Sidló Ferenc tanítványaként. Realista köztéri szobrok, domborművek, épületszobrászi munkák megformálójaként vált ismertté.

Hank Olivér (1898–1961) mezőgazdasági mérnököt ábrázoló alkotása a Holt-Körös partján kialakított szoborsétányon áll. Hank Olivér 1942-ben doktorált a Pázmány Péter Egyetemen, 1952-ben pedig a Magyar Tudományos Akadémián kandidátust szerzett, illetve a Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara ikonikus alakjaként növény- és talajvédelemmel foglalkozott. Könyvet írt a gyümölcsfák betegségeiről, az okszerű trágyázásról, az őszi kalászosok eredményes termeléséről, illetve a gabonafélék betegségeiről.

Balázs István: Trummer Árpád (1971)

Balázs István (1908–1995) kolozsvári születésű szobrász 1932–1934 között a Budapesti Iparművészeti Iskolában Haranghy Jenőnél és Orbán Antalnál tanult. 1948–49-ben a tatabányai művészkör tanára. 1950-től a Magyar Dolgozók Pártja VII. kerületi bizottságának dekorációs osztályvezetője; a Százados úti művésztelepen élt és dolgozott.

Trummer Árpád (1884–1961) vízepítő mérnököt ábrázoló alkotása a Holt-Körös partján kialakított szoborsétányon áll. Trummer Árpád a tanulmányait a budapesti műegyetemen végezte. A besztercebányai, majd a miskolci kultúrmérnöki hivatalnál működött, ez utóbbinak vezetője lett. 1933-tól a Földművelésügyi Minisztérium Vízügyi Főosztályának munkatársa s a Hármaskörös Bizottság tagjaként a Tiszántúli öntözési tervének előkészítését irányította és kidolgozta a hódmezővásárhelyi öntözőrendszer tervét. 1937-től 1943-ig az Országos Vízügyi Igazgatóság vezetője. Az *Alföld öntözése* című tanulmányát a Magyar Mérnök- és Építész Egylet 1922-ben külön pályadíjjal jutalmazta. Számos fontos publikációja van az öntözésről.

Fekete Tamás: Vásárhelyi Pál (1972)

Fekete Tamás (1931–2007) szobrász 1949-től az Egyesült Izzó művészeti szabadiskolában festészetet és Ferenczy Béni műtermében szobrászatot tanult, közben szerszámkészítőként és szerszám-konstruktorként dolgozott. Budapesten műszaki főiskolát végzett. Mesterének Ferenczy Bénit tartja.

Vásárhelyi Pál (1795–1846) vízépítő mérnököt ábrázoló alkotása a Holt-Körös partján kialakított szoborsétányon áll. Vásárhelyi Pál az egyik legnagyobb hatású vízépítő mérnök, többek között a Tisza szabályozásának a mérnöke, a Magyar Tudományos Akadémia tagja volt. A pesti tudományegyetem mérnöki karán 1816-ban diplomázott. 1829-ben rábízták a Duna terep- és vízviszonyainak felvételét. A vaskapui víziút tervezésében és kivitelezésében is oroszlánrésze volt. Tervei alapján elkészült a Fertőt lecsapoló csatorna, amely a Hanságon biztosította a gazdálkodást. 1846-ban a Tisza szabályozásának tervét két változatban is elkészítette.

VASARHELYI PÁL
1795-1846

KASAIYUENO
1850-1919

Csepregi Zoltán: Gruber Ferenc (1981)

Csepregi Zoltán (1931–2000) 1951–1957 között a Magyar Képzőművészeti Főiskolán Szabó Ivánnál és Mikus Sándornál tanult. 1962-ben Szarvason telepedett le, ahol egészen 1988-ig élt, s lakhelyén több köztéri alkotást is készített.

Gruber Ferenc (1905–1971) mezőgazdasági szakember tanulmányait 1926-ban a debreceni Gazdasági Akadémián végezte, majd 1932-ben a Közgazdaságtudományi Kar mezőgazdasági szakán folytatta. 1936-ban a József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen doktorált. 1928-tól 1932-ig a keszthelyi Gazdasági Akadémián és Magyaróváron a növénytermesztéstani tanszéken volt gyakornok, később a növénytan, növénytermesztés, rét- és legelőgazdálkodás oktatója. Kutatómunkája során elsősorban a fű, borsó és kukorica nemesítésével foglalkozott. 1954-ben a szarvasi Öntözési és Talajjavítási (később Öntözési és Rizstermesztési) Kutató Intézet tudományos munkatársa volt. Haláláig Szarvason élt. Tudományos tevékenysége a magyar, főleg az alföldi gyepgazdálkodás fejlesztésére és korszerűsítésére irányult, a rét- és legelőgazdálkodás szakértője volt. Bronz mellszobra a Bolza-kastély parkjában áll.

Molnár Jenő: Kvassay Jenő (1972)

Molnár Jenő (1921–2001) szobrász 1940–1946 között az Iparművészeti Iskolában Ohmann Bélánál és Erdey Dezsőnél tanult. A Herendi Porcelángyár tervező művészeként dolgozott.

Kvassay Jenő (1850–1919) vízmérnököt ábrázoló alkotása a Holt-Körös partján kialakított szoborsétányon áll. Kvassay Jenő a pesti műegyetemen gépészmérnöki tanulmányokat, majd mezőgazdasági és vízépítési tanulmányokat folytatott a Magyaróvári Magyar Királyi Gazdasági Akadémián. A vízügyi szolgálat működését Franciaországban és Németországban tanulmányozta. 1878-ban kinevezték kultúrmérnöknek, és megbízást kapott a földművelésügyi tárcán belül az általa javasolt mezőgazdasági–vízügyi szolgálat, a Kultúrmérnöki Intézmény megszervezésére. 1891-ben a vízügyi igazgatás egységes irányításának szerveként létrehozott Országos Vízépítési és Talajjavítási Hivatal vezetője lett. Nevéhez fűződik a vízjogi törvény megalkotása.

Csepregi Zoltán: Szalay Mihály (1985)

Csepregi Zoltán (1931–2000) 1951–1957 között a Magyar Képzőművészeti Főiskolán Szabó Ivánnál és Mikus Sándornál tanult. 1962-ben Szarvason telepedett le, ahol egészen 1988-ig élt, s lakhelyén több köztéri alkotást is készített.

Szalay Mihály (1920–1974) mezőgazdász, állatorvos, ichtiológus. A keszthelyi Gazdasági Akadémián végzett, majd Debrecenben volt tanársegéd, a kolozsvári Mezőgazdasági Főiskolán pedig adjunktus. 1947-től az Agrártudományi Egyetem Keszthelyi Osztályán oktatott, 1949-ben az állatorvostudományi karon oklevelet szerzett. 1950-től a Haltenyésztési Kutató Intézetben tudományos munkatárs volt, majd a Földművelésügyi Minisztérium halászati osztályát vezette, 1953-tól foglalkozott a haltenyésztési kutatás szarvasi bázisának kialakításával. 1968-ban a szarvasi Haltenyésztési Kutató Állomás igazgatója lett. A hazai halkutatás egyik jelentős képviselője volt.

SZALAY MIHÁLY

Nemes Ősz György: Eötvös Loránd (1952)

Nemes Ősz György (1885–1958) 1901 és 1906 között Mátray Lajos növendéke volt az Iparművészeti Iskolában. 1906-ban állami ösztöndíjat kapott a párizsi Julian-akadémiára. Utazásai után itthon Zala György műtermében dolgozott, elsősorban a millenniumi emlékmű szobrászi munkáiban vett részt. 1907–1908-ban a pécsi Zsolnay-gyár fiatal művészei sorában K. Nagy Mihály, Apáti Abt Sándor és Nikelszky Géza műtermében tevékenykedve az üzem dísz tárgyaihoz, valamint a Herendi Porcelánmanufaktúra számára készített terveket. 1919-től haláláig a budapesti Százados úti művésztelep volt szobrászi tevékenységének helyszíne.

Az Eötvös Loránd (1848–1919) fizikust, vallás- és közoktatási minisztert ábrázoló mész kő szobrot 1952-ben állították fel Budapesten a Városligetben, majd később szállították Szarvasra és helyezték el a Ruzicskay-emlékház udvarában. Mostani helyére, a MATE-hoz tartozó Bolzastély parkjába 2003-ban került.

Mihály Bernadett: Bolza Pál (2006)

Mihály Bernadett (1969–) faszobrász-restaurátor. A Tömörkény István Művészeti Gimnázium és Szakiskola kerámia szakának az elvégzése után a Magyar Képzőművészeti Egyetem faszobrász-restaurátor szakán diplomázott. Mesterei Rátonyi József szobrászművész és Szentgáli Erzsébet faszobrász-restaurátor művész voltak. Autonóm szobrászként és múzeumi restaurátorként is aktív. Saját alkotások, domborművek, mellszobrok és iparművészeti projektek létrehozásán túl a Magyar Nemzeti Galériában, a Pannonthalmi Apát-ságban, a Magyar Tudományos Akadémián, illetve a bakonybéli Szent Maurícius Monostor templomában látott el restaurátori feladatokat.

Gróf Bolza Pál (1861–1947) magyar kertépítész, a Szarvasi Arborétum megalkotója. A budapesti egyetemen jogot végzett, de valójában a kertépítés, a tájkertészet, és a növénymeghonosítás foglalkoztatta, amivel ifjú kora óta módszeresen foglalkozott. A szarvasi arborétum létrehozása valódi kihívást jelentett, ugyanis azt akarta igazolni, hogy az Alföld legszegényebb táján is meg lehet honosítani más éghajlathoz szokott növényeket. Az arborétumban több mint 1300féle növény él, köztük olyan fák, cserjék, élő virágok, amelyek Amerikából, Ázsiából és Afrikából származnak.

Lestyan-Goda János: 100 éves a halászati kutatás (2006)

Lestyan-Goda János (1972–) szobrászművész 1992-től 1997-ig a Magyar Képzőművészeti Egyetem szobrász szakára járt, mestere Segesdi György volt. 1997–1999 között a Magyar Képzőművészeti Egyetem szobrászati mesterkurzusán Farkas Ádám volt a mestere. 2001-től húsz évig a Magyar Képzőművészeti Egyetem művésztanáráként, a bronzöntőműhely vezetőjeként dolgozott.

A Magyar Királyi Halélettani és Szennyvíztisztító Kísérleti Állomás 1906-ban kezdte meg tevékenységét Budapesten. A régi állomás jogutódja, a Halászati és Öntözési Kutatóintézet 1953 óta Szarvason végez kutatásokat, ezért került a dombormű Szentésre.

A vizes felületet imitáló bronz táblát részben a halászok hálóját megidéző díszítés szegélyezi. Lestyan-Goda Jánosnak számos hasonló szerkezetű, áttört felületű hálós szobra ismert gipszből és bronzból is.

Csíky László: Gazdász-emlékmű (2007)

Dr. Csíky László (1942–2023) orvos, aki egyben szobrászkodott is. Rendkívül termékeny volt, a komolyabb hangvételű művek mellett groteszk és abszurd, karikatúraszerű portrékat is készített. Az autodidakta alkotó a diploma megszerzése után a szentesi kórházban a belgyógyászatban dolgozott, majd 1967-től háziorvosként tevékenykedett. Emellett lelkesen alkotott. 2007-ben Szentés város díszpolgári címet adományozott neki.

Gazdász-emlékművét 2007-ben avatták fel az akkori Tessedik Sámuel Főiskola Mezőgazdasági, Víz- és Környezetgazdálkodási Kara belső parkjában. A 80 éves szarvasi gazdászképzés emlékére állított alkotáson korhű díszruhában ábrázolja az 1940-es évek szarvasi gazdásztanulóját, akit Csíky doktor úr Tóth M. Sándor öregdiákról mintázott.

A SZARVASI GAZDASZ IMLEKERE
Kiválóan állította
a szarvasi gazdaság megerősítését
és a szarvasi gazdaság fejlődését
a szarvasi gazdaság érdekében
a szarvasi gazdaság érdekében
a szarvasi gazdaság érdekében

Albert Farkas: Összefonódó alakok (2009)

Albert Farkas (1979–) szobrász és éremművész 1995 és 1999 között a Kisképző diákja volt, ahol Szalay László tanította, majd Veres Gábornál tanult a szombathelyi Művészeti Szakközépiskola és Gimnáziumban. 2005-ben végzett a Magyar Képzőművészeti Egyetemen, ahol Farkas Ádám volt a mestere.

Albert Farkasnak a Magyar Universitas Program keretén belül megvalósult öntött homokbeton szobra igazi kuriózum a Szarvasi Képzési Helyen, ahol szinte csak klasszikus figuratív alkotások láthatóak. Ilyen és hasonló térplasztikákat érdemes lenne parkok és sívár tereink gazdagítására és színesítésére használni. Az *Összefonódó alakok* visszarepít bennünket az ősi termékenységszobrok világába, de egyúttal absztrahálja is azokat, hiszen csak sejteti az emberi testek alakjait. Persze az is lehet, hogy más, nem emberi alakok, hanem olyan életformák voltak az alkotó ötletadói, amelyek a mezőgazdasági kutatások számára sem idegenek...

Lestyan-Goda János: Simonné Dr. Kiss Ibolya (2022)

Lestyan-Goda János (1972–) szobrászművész 1992-től 1997-ig a Magyar Képzőművészeti Egyetem szobrász szakára járt, mestere Segesdi György volt. 1997–1999 között a Magyar Képzőművészeti Egyetem szobrászati mesterkurzusán Farkas Ádám volt a mestere. 2001-től húsz évig a Magyar Képzőművészeti Egyetem művésztanáraként, a bronzöntőműhely vezetőjeként dolgozott.

Simonné Dr. Kiss Ibolya (1929–2015) a hazai rizskutatás kiemelkedő egyénisége volt. Keszthelyen és Gödöllőn folytatta egyetemi tanulmányait. 1952-ben okleveles agrármérnök, majd 1969-ben a mezőgazdasági tudományok kandidátusa lett. 1959-től egészen 1998-ig négy évtizedet töltött Szarvason az Öntözési és Rizstermesztési Kutatóintézetben (amelyet 1971-ben átneveztek Öntözési Kutató Intézeté). 1985-től egyetemi tanár volt a Gödöllői Agrártudományi Egyetemen. Szobrának talapzatán *A magyar rizskutatás nagyasszonya* felirat olvasható.

Kincses Mária: Tessedik Sámuel (1957)

Kincses Mária (1926–1988) szobrászművész Kisfaludi Strobl Zsigmondnál tanult a Magyar Képzőművészeti Főiskolán. Nem lehetett könnyű férje árnyékában alkotni, hiszen élete párja a rendkívül sikeres szobrász- és éremművész, a Kossuth-díjas Vigh Tamás volt. Kincses Mária az '50-es években gipsz- és terrakotta zsánerfigurákat készített, majd több realista szellemiségű kő- és bronzkompozíciót alkotott. Tessedik Sámuelről ábrázolt, a szarvasi főépület lépcsőfordulójában egy szoborfülkében található mészkő mellszobrát 1957-ben avatták fel.

Tessedik Sámuel (1742–1820) evangélikus lelkész, tudós, pedagógus, pedagógiai és gazdasági szakíró. Tessedik Sámuel a tudományok széles körét képviselte: templomot és iskolát épített, komplex mezőgazdasági elméleti és gyakorlati tudást biztosított növendékeinek, továbbá sokat tett Szarvas város oktatásáért. Tessedik kidolgozta a szikések megjavításának módszerét, Szarvas lakóival megismertette a kor legkorszerűbb földművelési technikáit. Sokat tett az akác meghonosításáért, valamint az alföldi futóhomok megkötéséért.

Tassy Klára: A kert (1974)

Tassy Klára: A kert (1974)

Tassy Klára (1922–2001) festő, iparművész 1947-ben végzett a Magyar Képzőművészeti Főiskolán Rudnay Gyula és Bernáth Aurél tanítványként. 1960-tól a Százados úti művésztelep tagja férjével, Eigel Istvánnal közösen. A festés mellett monumentális gobelineket is tervezett, amelyeken tökéletesen átütött az a szemlélet és látványvilág, amit Bernáth Auréltól tanult. A legszebb alkotásai közül a szombathelyi városháza házasságkötő termében található *Szerelem* címűt emelem ki.

Fecske András Tasynak *A kert* című művéről 1996-ban így írt: „A felületes néző számára ez a munka talán a hatvanas évek tematikus megrendeléseire szőtt, szigorúan a téma karakterére koncentrálnó kárpitok egyeneságú folytatásának tűnik. A megbízás természetesen itt

is kötöttségeket jelent ugyan, de a mű olyan egyéni vonásokat visel magán, amelyek a megrendelők igényeit a tudatos művészi formálás rostáján keresztül engedik csak érvényesülni. Alulról fölfelé törő, körkörösén spriccelő vízsugarak osztják fel a nagyméretű gobelin felületét. A vízsugarakkal együtt nő a kert flórája: ezerféle virág, gubó, kacs, levél. Mintha végnélküli álmát élné itt a természet, – a vízsugarak prizma-fénye többszörözi, egymásra kopírozza a növényvilág létének megannyi furcsaságát és csodáját.”

Tassy Klára gobelintervét az a testvérpár, Ungár Klára és Ungár Olga szőtték le, akik a MATE Szent István Campusán látható, e kötetben is bemutatott Csík Jolán *Gobelinjének* a megvalósulásában is közreműködtek.

Borsos István: Tessedik Sámuel (1980)

Borsos István (1935–2020) szobrászművész, pedagógus a matematika-fizika szakos középiskolai tanári végzettsége mellé rajz és filozófia szakos diplomát is szerzett. Miközben 32 évig volt az encsi Váci Mihály Gimnázium igazgatója, rendületlenül alkotott is. 1980-ban szobraiból kiállítást szerveztek a DATE szarvasi mezőgazdasági főiskola karán, feltételezhetően ezt követően kerülhetett Szarvasra az itt bemutatott márvány Tessedik-szobor.

Tessedik Sámuel (1742–1820) evangélikus lelkész, tudós, pedagógus, pedagógiai és gazdasági szakíró. Tessedik Sámuel a tudományok széles körét képviselte: templomot és iskolát épített, komplex mezőgazdasági elméleti és gyakorlati tudást biztosított növendékeinek. A szobor talapzatára felvésett Tessedik-idézet számunkra is megszívlelendő: „Folyton szem előtt tartom, hogy hazámnak és az emberiségnek használnom kell.”

Károly Róbert Campus

GYÖNGYÖS

Máté István: Négyelemes dombormű (1990)

Máté István (1952–2022) szobrászművész 1971–1976 között volt a Magyar Képzőművészeti Főiskola hallgatója, ahol Pátzay Pál növendéke volt. Ravennában a Dante Biennálé fődíját nyerte el, majd kitüntették Firenze város aranyérmével.

A bronz dombormű 1990-ben került az intézmény főépületének falára, s az iskola legfontosabb szakjainak motívumait ábrázolja. Bal oldalon felül a szántóföldi növénytermesztés s a betakarítás, alatta a szőlészet és borászat, jobb oldalon felül a kereskedelem, jobbra alul pedig szintén szántóföldi munkák, a földművelés motívumai jelennek meg. A domborművet függőlegesen egy Merkúr-bot (Caduceus) osztja ketté. A Caduceus az a pálca, amellyel a görög mitológiai ábrázolásokban Hermészt, az istenek hírnökét szokták megjeleníteni. Eredetileg az áldást és gazdagságot teremtő erőnek volt a jelképe.

Lantos Györgyi – Máté István: A tudomány szimbóluma (1996)

Lantos Györgyi (1953–) szobrász- és üvegművész férjével, Máté István (1952–2022) szobrásszal közösen készített alkotása valójában a tudomány allegóriája. A tudomány nőalakja az antik bölcsességistennőtől a felvilágosodás fényhozóján át az egyetemi hagyományig vezető, több ezer éves allegória, amely a tudást mint mértékletes, tanító és világosságot adó erőt jeleníti meg. A szobor előre nyúló kezében nincs semmi sem, de akár egy fáklya is lehetne, mint a tudomány oly sok allegorikus ábrázolásán. A magyar kultúrában a legismertebb ábrázolása az MTA címerében látható, amely Johann Nepomuk Ender: *A Magyar Tudományos Akadémia allegóriája* című, 1831-ben született festményének részlete. A képen Hébé látható, aki a görög mitológiában az ifjúság és a tudás istennője.

Máté István: Randevű (2000)

Máté István (1952–2022) szobrászművész 1971–1976 között volt a Magyar Képzőművészeti Főiskola hallgatója, ahol mestere Pátzay Pál növendéke volt. Ravennában a Dante Biennálé fődíját nyerte el, majd kitüntették Firenze város aranyérmével. A Randevű című alkotáson egy egészséges és szerelmes emberpár látható.

Lantos Györgyi: Klebelsberg Kuno (2002)

Lantos Györgyi (1953–) szobrászművész alkotásán a magyar politikatörténet legnagyobb kultúrpolitikusa látható. A szocializmus időszakában a róla készült háború előtti szobrokat ugyan elbonthatták, de kudarcot vallott az az ideológiai alapú kísérlet, hogy nevét kiradírozzák a történelemkönyvekből. Gróf Klebelsberg Kuno (1875–1932) jogász, országgyűlési képviselő, művelődéspolitikus, belügyminiszter (1921–1922), majd egy évtizedig hatalmas hatású vallás- és közoktatásügyi miniszter (1922–1931) volt. 1917-től 1932-ig a Magyar Történelmi Társulat elnökeként is tevékenykedett.

**Lantos Györgyi – Máté István:
Károly Róbert (2004)**

Lantos Györgyi (1953–) szobrász- és üvegművész férjével, Máté István (1952–2022) szobrásszal közösen készített alkotása Károly Róbert (1288–1342) magyar királyt ábrázolja. Az Anjou-házi nápolyi születésű uralkodó 1308-tól haláláig, összesen 33 évig, 6 hónapig és 30 napig ült magyar trónon. Uralkodása megszilárdította a királyi hatalmat, rendbe tette az államháztartást, és gazdasági-politikai értelemben újra európai rangra emelte a Magyar Királyságot. Károly Róbert 1334-ben nyilvánította várossá a jogelőd főiskolának, ma Károly Róbert Campusnak otthont adó Gyöngyöst. Az intézmény 2003-ban vette fel az egykori uralkodó nevét.

Lantos Györgyi: A megtalált Európa (2006)

Lantos Györgyi (1953–) szobrászművész alkotásának eredeti példánya 2005-ben készült el, s a Magyar Országgyűlés ajándékként még abban az évben az Európai Parlament brüsszeli épületében állították fel. Az avatóbeszédet tartó Szili Katalin, az országgyűlés akkori elnöke szerint a szobor azt is szimbolizálja, hogy Magyarország visszatért európai gyökereihez. Mi is megtaláltuk az elrabolt Európát, s Európa is ránk talált.

A görög mitológia szerint Agénór föníciai király gyönyörűséges lányát, Európét maga a főisten, Zeusz rabolta el, s tette magáévá. S hiába ment a keresésére a testvére, Kadmosz, ő inkább Théba városának megalapításával foglalkozott. A Kréta szigetén rekedt szépséges Európáról nevezték el a kontinensünket, valamint a Jupiter negyedik legnagyobb holdját, amelyet még Galilei fedezett fel.

Lantos Györgyi alkotásán Európa allegóriája, a csodás, szárnyaló alak jelenik meg. Az oszlopfőn pedig – kiegészítve a keresztény erkölcsstanra való utalással a görög hagyományt – a négy sarkalatos erény, az igazság, a bátorság, az okosság és a mértékletesség allegóriája tűnik fel.

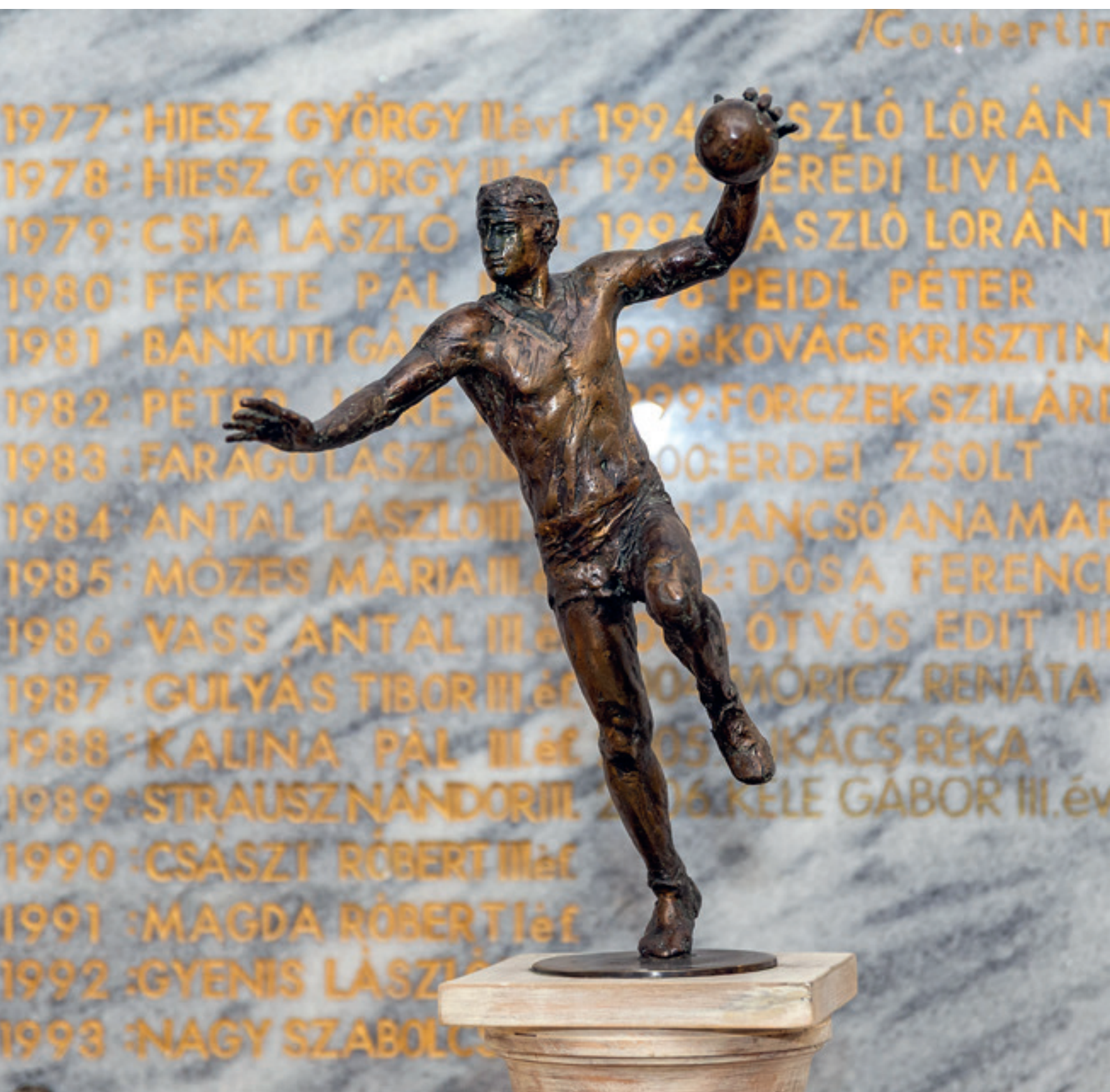
Leonid Vatnik: Puskin (2008)

A világirodalom egyik legnagyobb alakja Alekszandr Szergejevics Puskin (1799–1837) orosz költő, író, drámaíró, a modern orosz irodalmi nyelv megteremtője. Maradandó alkotásait a magyar irodalom legkiválóbb szerzőinek tolmácsolásában olvashatjuk: Áprily Lajos, Babits Mihály, Tóth Árpád, Weöres Sándor, Illyés Gyula, Szabó Lőrinc, vagy az *Anyegin* esetében Galambos Lajos fordította le a műveit. Puskin gyöngyösi szobra kilóg a kampusz alkotásainak sorából, hiszen azokat – Magda Sándor korábbi főigazgató koncepciója szerint – kivétel nélkül a Lantos Györgyi – Máté István művészpárral köszönhetjük. Ezt az alkotást Oroszország budapesti nagykövetsége ajándékozta az intézménynek, sajnos az alkotójáról, Leonid Vatnik szobrászművészről nem rendelkezünk hiteles információkkal.

Lantos Györgyi: Fekvő női akt (2008)

Lantos Györgyi (1953–) szobrászművész meghitt, enyhén erotikus alkotása a kollégium közelében, a park egy eldugott, romantikus zugában lelhető fel.

Lantos Györgyi: Jó tanuló, jó sportoló (1991)

A „Jó tanuló, jó sportoló” kitüntető címmel a kiemelkedő tanulmányi eredményt és rendszeres, magas szintű sportteljesítményt nyújtó hallgatókat ismerik el, ösztönözve a szellemi és fizikai képességek fejlesztését. A gyöngyösi kampusz életében is fontos ezeknek a címeknek az átadása, ezért márványtáblára is felvésték az elismert diákok nevét. A tábla előtti kézilabdás szobrát Lantos Györgyi (1953–) szobrászművész készítette el, s 1991-ben került a campusra.

Lantos Györgyi: Fleischmann Rudolf (1992)

Lantos Györgyi (1953–) alkotása egy kiváló növénynemesítőnek állít emléket. Fleischmann Rudolf (1879–1950) mezőgazdasági szakember, növénynemesítő, a hazai korszerű növénynemesítés megalapozója, aki több új növénynemesítési módszert vezetett be. Csehszlovákiában született, Bécsben tanult, s végül 1900-ban a Szerémségbe került uradalmi segéd tisztnek. 1906-ban kinevezték az Újvidék közeli, több ezer hektáros Pejacevics-féle rumai uradalom intézőjének. Itt kezdődött növénynemesítő munkássága. Az általa nemesített kukoricákért már az I. Országos Kukoricakiállítás aranyéremmel tüntették ki. 1918-ban elvállalta a Magyar Föld Rt.-n belül akkor alakított Vetőmagnemesítő és Értékesítő Rt. kompolti növénynemesítő anyatelepének vezetését. Rendkívül sok növényfajta nemesítése fűződik a nevéhez, nemesítői munkája tudományos és gazdasági értelemben is igazi sikertörténet. Az 1930-as években elsőként foglalkozott a növény beltenyésztéses heterózis nemesítésével, aminek nagyüzemi feltételei hazánkban csak az 1950-es évekre alakultak ki. Hazánkban ő vezette be a családfán alapuló szelekciót. 1937-ben a bécsi Mezőgazdasági Főiskola tiszteletbeli doktorrá avatta. „Legnagyobb öröm, igazi kitüntetés számomra az, ha jönnek a dolgozó parasztok és boldogan újságolva megköszönik fajtáimmal elért eredményeiket” – vallotta Fleischmann.

Lantos Györgyi: Széchenyi István (1992)

Lantos Györgyi (1953–) szobrászművész a legnagyobb magyart is megmintázta. Széchenyi István (1791–1860) államférfi, író, az első magyar felelős minisztérium, azaz a Batthyány-kormány közlekedési minisztere. Az általa írt könyvek, a *Hitel*, a *Világ* és a *Stádium* óriási hatást váltottak ki kora szellemi életében.

Lantos Györgyi: Hensch Árpád (1994)

Lantos Györgyi (1953–) szobrászművész 1994-ben elkészült alkotása Hensch Árpád (1847–1913) gazdasági akadémiai tanárt ábrázolja. Hensch 1869-ben kitűnő eredménnyel végzett a Magyaróvári Császári és Királyi Gazdasági Felsőbb Tanintézetben. 1872–1873-ban állami ösztöndíjjal Belgiumban, Franciaországban, Angliában és Baden-Württembergben járt. 1877-ben a Kassai Gazdasági Tanintézet tanára lett. 1880-tól 1890-ig a keszthelyi gazdasági tanintézetben a növénytermelési szakoknak volt rendes tanára, majd 1890-től a Magyaróvári Magyar Királyi Gazdasági Akadémián üzemtant, statisztikát és erdőszertant tanított.

Máté István: A tudás hatalom (1996)

Máté István (1952–2022) szobrászművész alkotása a tudást hivatott dicsőíteni. A címadó mondást Francis Bacon (1561–1626) angol filozófusnak tulajdonítják: „Scientia potentia est”, vagyis „A tudás hatalom”. Bacon a mondást nem politikai értelemben használta, bár úgyis van benne igazság, nála ugyanis a tudás – különösen a természettudományos ismeret – gyakorlati erőt ad az ember kezébe: képes általa átalakítani a világot. Bár a gondolat Bacontól származik, a konkrét mondást valószínűleg Thomas Hobbes (1588–1679) angol filozófus írta le először. A dombormű a mondat kétnyelvű megjelenítésén túl semmivel sem utal az angol filozófusokra, hiszen Károly Róbert (1288–1342) királyunk portréja látható rajta, méghozzá a Thuróczy-krónikából (1488) ismert formájában. Károly Róbert 1334-ben nyilvánította várossá Gyöngyöst. Az intézmény 2003-ban vette fel az egykori uralkodó nevét.

SCIENTIA
EST
POTESTAS

A TUDÁS
HATALOM

Lantos Györgyi: Earl O. Heady (1998)

Lantos Györgyi (1953–) szobrászművész Earl O. Heady (1916–1987) amerikai közgazdász professzor szobrát 1998-ban készítette el. Earl O. Heady világszerte ismertté vált az agrárökonómia területén végzett munkája miatt. 1940-ben kezdett tanítani az Iowa State University-n, 1945-ben szerzett PhD fokozatot, s 1949-ben professzornak nevezték ki. 1983-ig volt aktív oktató és kutató. Ő vezette az egyetem Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Kutatóközpontját (Center for Agricultural and Rural Development), amely világszerte kutatásokat folytatott az agrárgazdaság és az erőforrás-gazdálkodás témakörében. Az Iowa State University és a MATE-jogelőd Károly Róbert Főiskola között kialakult jó kapcsolat részeként O. Heady aktívan hozzájárult a korszerű magyar agrárökonómia megteremtéséhez. Szobrának gyöngyösi felavatásakor jelentették be, hogy az amerikai professzor özvegye alapítványt hozott létre a gyöngyösi főiskola fiatal oktatói és hallgatói számára.

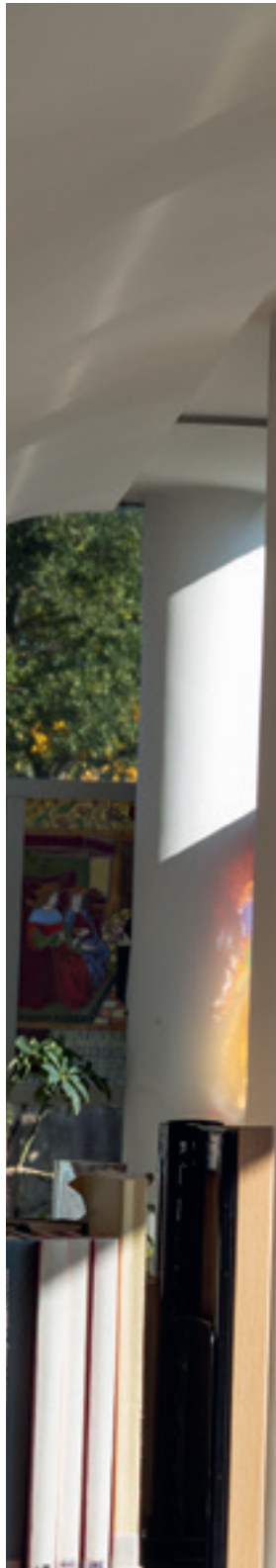
Lantos Györgyi: Prudentia (illetve további színezett és ólomüvegablakok, 1998)

Lantos Györgyi (1953–) szobrász számos üvegművészeti alkotással is büszkélkedhet. A kampusz főépületében, a könyvtárban látható színes ablakai megtörik a sík felület monotonitását, szép fényjátékkal téve izgalmasabbá a tér belsejét. Ezek fotódokumentálása csak részlegesen történt meg, részben az elhelyezésük, részben a fényviszonyok miatt.

A legnagyobb, legkidolgozottabb ablakfelület éppen a lépcsőházban látható, s a *Prudentia* (*Okosság*) címet kapta. Prudentia a keresztény teológia négy sarkalatos erénye (1. okosság, 2. igazságosság, 3. erősség, 4. mértékletesség) közül az, amely az egyetem hivatásához a leginkább illeszkedik. Az allegorikus női alakot leginkább kígyóval, könyvvel és tükörrel a kezében szokták ábrázolni, a könyv és a kígyó ezen a képen is megtalálható, pedig a tükör is fontos attribútum, hiszen az önismeretet és a múltba való visszatekintést jelképezi: a bölcs ember belenéz a tükörbe, hogy szembenézzen hibáival és tanuljon belőlük. A kígyó sem szorul különösebb magyarázatra: „legyetek okosak, mint a kígyók”, olvasható a könyvek könyvében (Mt 10,16).

Sajnos a Prudentia címűt úgy helyezték el, hogy megvilágítása esetén a felirat fordítottan olvasható.

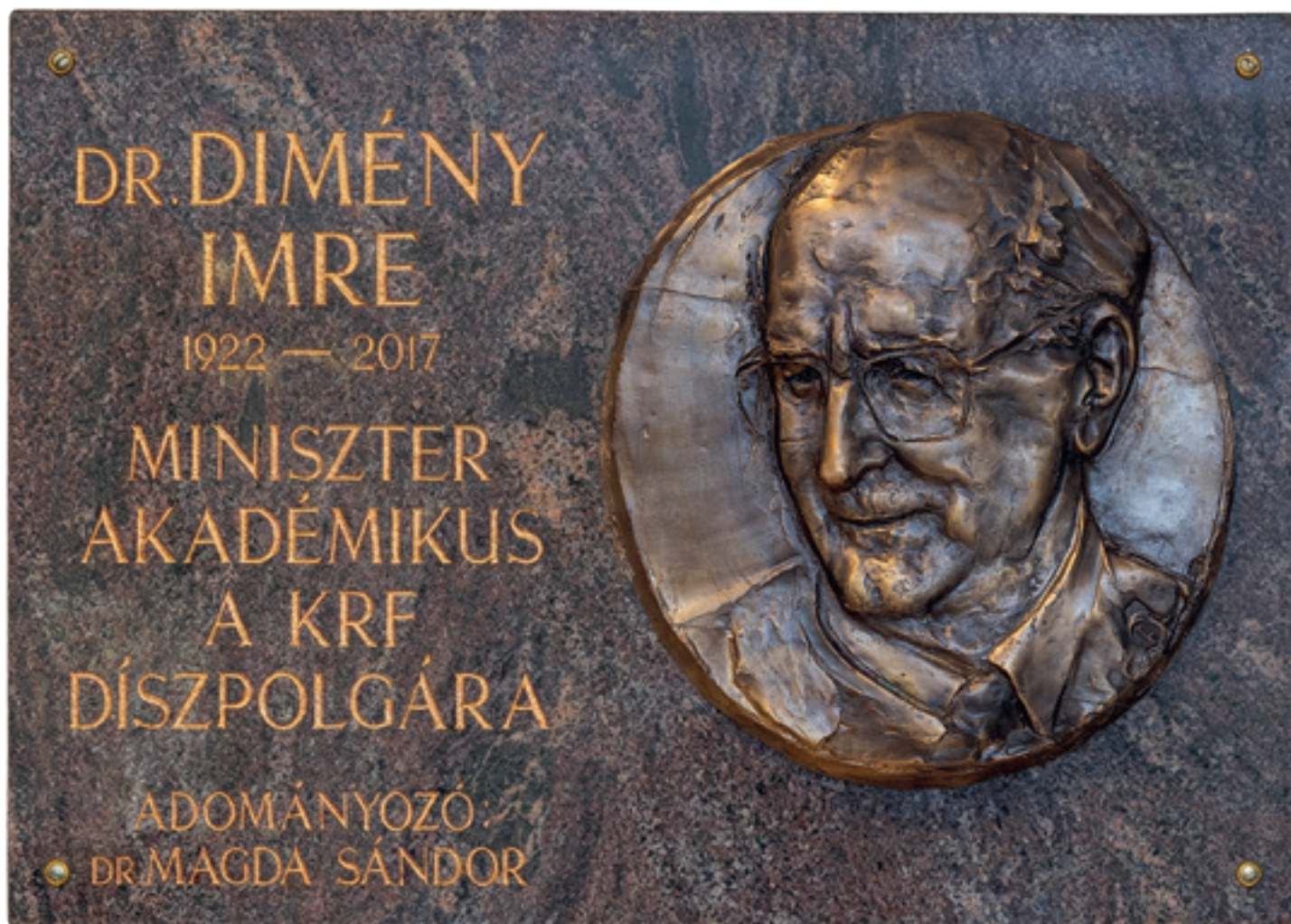

frunch deos esse crederent: quis de ipso
 reos questio sit. Nam Pythagoras summum
 numerum deos dicit: esse mundos ut sensu
 am de philosophis rebus au. Veritate uel ueritat
 muer fuisse & fore. Aristoteles usurpat. d
 non semper fuisse & semper fore presum
 o non fuisse semper nec semper fore scrip
 at dissensiones eorum quae potest uera ess
 endum ipsam deum esse dicant: quod et
 iuste uideatur. Alia partes eius dicit uera

Lantos Györgyi: Dimény Imre-emléktábla (2022)

Lantos Györgyi (1953–) szobrászművész Dr. Magda Sándor egyetemi tanár, a MATE-jogelőd Károly Róbert Főiskola egykori főigazgatója (később rektora) kérte fel arra, hogy készítse el Dimény Imre emléktábláját. Az egykori szakminiszter a főiskola díszpolgára volt, ezért is helyezték el születésének 100. évfordulóján a könyvtárban a domborművel kiegészített gránit táblát, amit egyébként Magda professzor úr adományozott az intézménynek.

Dimény Imre (1922–2017) Széchenyi-díjas magyar agrármérnök, politikus, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja, 1967 és 1975 között földművelésügyi és élelmiszerügyi miniszter volt. Erdélyi származásúként a Kolozsvári Gazdasági Akadémia (1941–1944), majd a Kolozsvári Mezőgazdasági Főiskola (1944–1945) hallgatója volt. 1945 és 1975 között a mezőgazdasági igazgatás különböző területein tevékenykedett. Miniszteri posztot töltött be a Fock-kormányban, majd a Lázár-kormányban, s a Központi Bizottság tagja is volt. 1975-től az oktatás területén működött. A Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetemen 1975-től egyetemi tanár és tanszékvezető volt egészen 1991-ig, 1975–1986-ig a rektori posztot is betöltötte. Megszervezte az Ökonómiai Intézetet, melynek igazgatója volt. Az egyetemhez kapcsolta az Országos Szőlészeti és Borászati Kutató Intézetet. 1992-től a SZIE Élelmiszertudományi Kar, élelmiszeripari gazdaságtan tanszék tudományos tanácsadója és 1995-től professzor emeritus. 1993–2000-ig a Gödöllői Agrártudományi Egyetem, a Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem Doktori Tanácsának, továbbá a Debreceni Agrártudományi Egyetem és a Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem Habilitációs Bizottságának tagja volt. 2000-ben és 2001-ben a Szent István Egyetem Doktori Bizottságának elnöke volt. A Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja volt.

A szerkesztő utószava

A MATE képzési helyeinek gazdag képzőművészeti anyagát a helyszínek szerinti fejezeti rendben mutatjuk be. Az egyes fejezetekben az egyes kampuszok alkotásainál előbb mindig a kültéri, azaz az épületeken kívüli, a házak homlokzatain vagy a parkokban elhelyezett műveket vesszük sorba, majd ezeket követik a beltéri munkák, lehetőleg a felállításuk és az elhelyezésük időrendjében. Vannak persze kivételek: Máté István 1990-ben felavatott *Négyelemes domborműve* olyannyira a jelképévé vált az egykori Károly Róbert Főiskolának, hogy az abban a fejezetben megelőz minden mást. Vannak olyan műtárgyak, amelyeknek vagy a pontos elkészítési idejét, vagy az egyetemre kerülésük hiteles dátumát nem ismerjük, illetve olyanok is, amelyek esetében a munkám során ezt nem tudtam kideríteni. Ám így is a következetességre törekedtem.

A címekben jelzett dátumok tehát az egyetemen történt felállításuk vagy elhelyezésük időpontjait rögzítik. Emiatt fordulhat elő, hogy néhány alkotásnál a címben rögzített dátum a művész halála utáni időpontot jelöl: ilyenek például Pekáry István (1905–1981) *Bakony* és *Hortobágy* című, Gödöllőn csak 1998-ban elhelyezett alkotásai, vagy Szarvason Nemes Ősz György (1885–1958) Eötvös Lorándot ábrázoló, eredetileg 1952-ben készült, de a mostani helyére csak 2003-ban került szobor.

Vannak kevésbé pontosan dokumentált tárgyak, Varga Zoltán Zsolt *Három generáció* című alkotásának talapzatán az 1999-es évszám szerepel, életrajzában viszont 2001-et ír az alkotása mellé. Szerkesztőként ebben az esetben mégis inkább a talapzaton olvasható évszám közzététele mellett döntöttem.

A kötetbe csak a szó klasszikus értelmében vett műalkotások kerültek be, így az emléktáblákat még abban az esetben sem válogattam be, ha azok kivitelezése művészi igényű. Ez alól kivételt képez, ha egy emléktáblán dombormű is látható, ilyen például az, amit Máthé Imre (1911–1993) emlékére állítottak, vagy Áchim L. Andrásról (1871–1911) készített bronzplakettet tartalmazó tábla.

A gödöllői Szent István Campus területén elhelyezett, de a kötetből kimaradt emléktáblák a következők: az 1945-ös szovjet hadifogolytábor emlékére elhelyezett tábla, a Szabó Gusztávról (1879–1963) elnevezett IV-es előadó táblája, Kosáry Domokos (1913–2007) emléktáblája a könyvtár bejáratánál, Szénay László (1929–2009) emléktáblája a főépületben, Dr. Kocsis Károly (1935–2005) emléktáblája, a Gépészmérnöki Kar egykori tanárainak emlékére elhelyezett tábla (2010), valamint a „GTK Elődeink” emléktábla.

Bár Gödöllőn nagyon szeretik az aula közelében álló „Vasfa” elnevezésű emlékművet, nehezen minősíteném műalkotásnak, így végül ez sem került be a könyvbe.

Vitatható művészeti értéke és az állapota miatt kimaradt a gödöllői kecske is, illetve azok az alkotások, amelyek nincsenek végleges helyre beépítve, csak bevitték valamelyik terembe őket (ilyen az a gipsz Szent István-büsz, amelyet a gödöllői kampusz főépületének egyik termének a sarkába, a radiátor elé tettek le).

A Budai Campuson található, a Magyar Agrártudományi Egyesület alapításának a harmincadik évfordulóján, 1981-ben leleplezett táblát is kihagytam a kötetből, illetve a *Pro Patria hősi halottak 1914–1917* feliratú, erősen felújításra szoruló emléktáblát is, amely a Budai Campus D épületének oldalfalán található.

A Georgikon Campushoz tartozó Szendrey-major Szendrey Emlékházán található táblák közül csak azt válogattam be a kötetbe, amelyre a Túri Török Tibor által készített kerámia dombormű is rákerült, bár a művészi értéke ennek is kérdéses. Az Emlékház 1909-ben felavatott első emléktáblája viszont nem műalkotás, így nem volt helye a válogatásban. De kihagytam az egyébként nagyon szép első világháborús táblát is, amely a keszthelyi Magyar Királyi Gazdasági Akadémia hősi halottjainak állít emléket.

A vitéz Sebő Ernő (1914–2000) „Tessedik öreggazda” által a Szarvasi Képzési Helyen 1995-ben állított kegyeleti tábla szintén kimaradt az összeállításból.

Van ellopott vagy elbontott alkotás is, ami így sajnos nem tudott bekerülni az albumunkba. 2023-ban tűnt el Gyöngyösről az a *Randevú* című nagy méretű, egész alakos bronz szobor, amit Máté István (1952–2022) készített, s ami egy ifjú szerelmespárt ábrázolt (a közelmúltban ugyan előkerült, de még nem állították fel). Baska József közel 40 négyzetméteres, a korábbi Kertészeti Egyetem Ménesi úton lévő ebédlőjének (ma könyvtár) falát díszítő, 1975-ben elhelyezett látványos faintarziáját pedig az átépítéskor bontották le.

A kötet összeállításához nyújtott segítségéért köszönetet mondok Gyuricza Csaba rektor úrnak, Arany Imre tipográfusnak, a fotókat készítő Snoj Péternek, valamint annak a sok lelkes művészbarátnak, akik a Köztérkép (kozterkep.hu) internetes adatbázisnak a folyamatos frissítésén dolgoznak.

Bár az albumunkban közzétett alkotások színvonala egyenetlen, van köztük zseniális és kevésbé korszakos, sőt vitatható értékű mű is, mégis azt remélem, hogy a kötet értékes olvasmánya lesz a MATE egykori és mai oktatóinak és hallgatóinak, valamint az egyetem barátainak, a köztéri alkotások szerelmeseinek. Illetve abban bízom, hogy a MATE vezetését újabb értékes alkotások létrehozására, a kampuszok további fejlesztésére fogja ösztönözni.

Gödöllő, 2026 januárja

L. Simon László

Névmutató

A kötetben ábrázolt személyek

Áchim L. András 66–67	Festetics György 124–125	Kvassay Jenő 168	Rázsó Imre 58
Almási Elemér 93	Fleischmann Rudolf 198	Láng Géza 117	Sáringer Gyula 123
Anker Alfonz 149	Fülöp Gábor 60	Lippay János 84	Simonné Dr. Kiss Ibolya 178
Baka József 153	Gruber Ferenc 169	Magyar Gyula 85	Somogyi Imre 83
Bakonyi Károly 121	Guba Sándor 152	Manninger Gusztáv Adolf 119	Stefanovits Pál 33
Bálint György (Bálint gazda) 95	Győry István 86	Máthé Imre 68–69	Szalay Mihály 171
Bánházi Gyula 53	Hank Olivér 164	Mathiasz János 90, 112	Széchenyi István 199
Belák Sándor 116	Heady, Earl O. 202	Mitterpacher Lajos 31	Szendrey Júlia 115
Bereczki Máté 78	Hensch Árpád 200	Mohácsy Mátyás 82	Tessedik Sámuel 32, 114, 160–161, 179, 184
Beszédes József 163	István (Szent) 74–75	Montreáli Jakab 11	Trummer Árpád 165
Bolza Pál 173	Kálmán herceg 10	Mőcsényi Mihály 91	Ugrin kalocsai érsek 11
Cserhádi Sándor 15	Károly Róbert 191, 201	Nagyváthy János 108	Ujhelyi Imre 134
Csermely Jenő 59	Kemenes Ernő 118	Nyisztor György 24	Vas Károly 87
Csukás Zoltán 136	Klebensberg Kuno 190	Ormos Imre 88	Vásárhelyi Pál 167
Dimény Imre 30, 208	Kósa Géza 94	Pethe Ferenc 109	Vedres István 162
Entz Ferenc 79	Kovács Ferenc 154	Probocskai Endre 89	Wellmann Oszkár 135
Eötvös Loránd 172	Kölös Gábor 120	Puskin, Alekszandr Szergejevics 194	

A kötetben közzétett művek alkotói

Agasziasz nyomán 104	Fóth Ernő 45	Lelkes Márk 90	Segesdi György 109
Albert Farkas 176	Gera Katalin 153, 154	Lestyan-Goda János 174, 178	Seregi József 85, 163
Antal Károly 23	Gorka Livia 42	Madarassy Walter 14, 15	Somogyi Árpád 82
Balázs István 165	Hegyi György 103	Marosán László 127	Sós András 50
Baranski Emil 156, 158	Hincz Gyula 103	Marton József 114	Sörös Rita 93
Baska József 128	Humenyánszky Jolán 149	Máté István 186, 188, 191, 200	Stöckert Károly 165
Borics Pál 20	Járasi Ildikó 73	Mayer Ede 79	Strobl Alajos 124
Bors István 138	Jovánovics György 82	Mihály Bernadett 173	Szabados János 97
Borsos István 184	id. Kalló Viktor 112	Molnár Jenő 169	Szabó Iván 114
Borsos Miklós 17	Keviczky Hugó 161	Molnár László 18–19	Szabolcs Péter 116, 118
Csepregi Zoltán 169, 170	Kincses Mária 179	Monori Sebestyén 68	Széri-Varga Géza 88
Csík Jolán 98	Kiss István 24	Nagy Géza 18–19	Szinte Gábor 151
Csikszentmihályi Róbert 88	Kiss Nagy András 105	Nagy Sándor 35	Szűcs László 50
Csíky László 174	Kiss Sándor 130	Nemes Ősz György 172	Tar István 113
Deli Ágnes 148	Kocsis András Sándor 95	Orr Lajos 120, 121, 122	Tassy Klára 182
Dinyés László 91	Komoróczy Tamás 61, 65	Paál István 85	Amerigo Tot (Tóth Imre) 50
Dobándi Károly 134	Kontuly Béla 38, 40	Paizs László 44, 97	Tóth Dávid 95
Domanovszky Endre 46	Krajcsovics Károly 92	Pató Róza 86	Túri Török Tibor 121
Domonkos Béla 53, 59, 60, 67	Kucs Béla 81, 162	Pátzay Pál 24	Ungár Klára 99, 183
Fajó János 43	Kunvári Lilla 135	Pekáry István 55, 56	Ungár Olga 99, 183
Farkas Ferenc 118	Lajos József 79	Rác András 103	Varga Attila 75
Fekete Géza Dezső 50	Lantos Györgyi 31, 32, 188, 190,	Rétfalvi Sándor 152	Varga Zoltán Zsolt 29, 58
id. Fekete Géza 137	191, 193, 195, 197, 198, 199,	Róna József 10	Vastagh László 109
Fekete Tamás 166	200, 202, 208	Samu Katalin 137	Vatnik, Leonid 194

Kiadja a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Gödöllő, 2100 Páter Károly utca 1.

Felelős kiadó: Dr. Gyuricza Csaba rektor

Felelős szerkesztő: L. Simon László

Nyomdai előkészítés: Arany Imre | Layout Factory

Nyomdai munkák:

Virtuóz Kiadó és Nyomdaipari Kft., 2026

Felelős vezető: Tolonics Gergely

www.virtuoznyomda.hu

Készült 800 példányban.

ISBN 978-963-623-137-8 (pdf)

ISBN 978-963-623-135-4 (nyomtatott)

A műre a Creative Commons 4.0 standard licenc alábbi típusa vonatkozik:

CC-BY-NC-ND-4.0

„Vannak pillanatok egy intézmény életében, amikor a számvetés nem pusztán visszatekintés, hanem önmeghatározás. Amikor a jelen kérdéseire csak a múlt felől lehet hiteles választ adni, és amikor az emlékezés nem lezár, hanem megerősít. A Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem megalakulásának ötödik évfordulója ilyen pillanat. E jubileumi kötet e szellemiség jegyében született.

A kötetben bemutatott műalkotások nem elszigetelt értékek, több mint két évszázados történet tanúi, amelyben a magyar agrár-felsőoktatás mindig a nemzet jövőjéért vállalt felelősséget. Professzorok, kutatók, gazdálkodók és hallgatók generációi formálták azt a tudásközösséget, amelynek örökségét ma a MATE egységben, mégis sokszínűen hordozza tovább Gödöllőn, Budapesten, Kaposvárott, Keszthelyen, Gyöngyösön és Szarvason.”

Részlet a kötet előszavából

ISBN 978-963-623-135-4

9 789636 231354 >

15 000 Ft